Наш ДІМ

ISSN 1814-4721

2
лютий
2006

Для тих, хто облаштовує або будує оселю

Будуємо лазню
Вирощуємо розсаду

Теплицю — власноручно

Оселя в горах

У наступному номері – ОБЛАШТУВАННЯ ОСЕЛЬ, АВТОРСЬКІ ПРОЕКТИ БУДИНКІВ

Читачі запитують – фахівці відповідають

Про конструкцію вікон із дерев'яних профілів з установкою склопакетів

Я столяр і до того ж розпочав будівництво власного будинку. Хотів би придбати металопластикові вікна та, на жаль, це для мене дороге задоволення. Тому прошу розповісти про конструкцію вікон із дерев'яних профілів з установкою склопакетів. Буду вдячний.

Сулименко Юрий,
Полтавська обл.

Будівельники завжди приділяли велику увагу вікнам, тому що їх значення для збереження тепла в оселі важко переоцінити. Враховуючи кліматичні умови України, найпрактичніше використовувати металопластикові віконні блоки із профілів ПВХ (полівінілхлориду). Порівняно із дерев'яними віконними блоками пластик дозволяє значно точніше (до десятих часток міліметра) підганяти деталі вікон, що сприяє кращому збереженню тепла у будинку, добрій звукоізоляції та герметизації. Останнім часом за кордоном і в нас докладається багато зусиль виготовленню дерев'яних віконних блоків, які б не поступались пластиковим. Однак слід пам'ятати, що собівартість виготовлення дерев'яних віконних блоків, які б відповідали стандартам металопластикових, значно вища. Тому не дивно, що на Заході зараз ввійшли в моду комбіновані віконні блоки із алюмінію, полімеру і деревини.

Ця технологія дає можливість надійно захистити дерев'яні вікна від спеки, вологи та морозу. Такі вікна із зовнішнього боку мають цільну алюмінієву систему з надійним захистом від непогоди. Внутрішній дерев'яний бік — із красного дерева, сосни, покритих високоякісним лаком або фарбою. Середня частина віконного профілю має особливий єднальний полімер, що створює надійний теплоізолюючий бар'єр і одночасно забезпечує внутрішньопрофільну вентиляцію.

Для виготовлення дерев'яних віконних рам необхідна високоякісна деревина — сосна, дуб, бук, горіх. Однак найкраще підходить для цього красна індонезійська деревина, бо вона добре обробляється, дає можливість високоточного припасування деталей і практично з часом не дає усадки. Найголовніший недолік української деревини — наявність на ній сучків та порушення технології її сушіння, що з часом призводить до деформації віконних рам. Щоб уникнути деформації, ділянки деревини із сучками видаляють. Окремі фрагменти деревини без сучків у вигляді брусків склеюють між собою,

Найпростіший варіант укладання лінолеуму — "під плінтус"

Я хочу замінити лінулеум у квартирі. Порадьте, як найпростіше це зробити.

І. Задирій, *Тернопільська обл.*

Підготовлену основу ретельно очищають від сміття і пилу з допомогою пилососа. Якщо приміщення має прямокутну форму, покриття укладають поперек так, щоб шви були мінімальної довжини. Визначивши спосіб укладання, проводять розкрій матеріалу. Відрізаючи лінолеум, залишають невеликий запас (5—6 см) для прирізки до стін. Перший лист прирізають до стіни (акуратно відрізають надлишок) після того, як розкрій матеріалу завершено.

Наступна операція — нанесення клею на основу. Для цього використовують зубчасті шпателі. Витрата клею залежить як від особливостей покриття, так і від типу клею. Потрібно пам'ятати, що для натурального лінолеуму підходить контактний клей (матеріал можна приклеювати відразу після його нанесення на основу). Більшість клеїв для ПВХ-лінолеуму мають час "дозрівання" 5—10 хвилин; покриття можна приклеювати тільки після такої витримки.

Після того, як лінолеум покладено на покриту клеєм основу, його необхідно прокатати спеціальним важким валиком або притерти до основи, використовуючи коркову дошку, щоб видалити повітряні бульбашки і забезпечити рівномірність приклеювання.

Як роблять стяжку?

Як правильно зробити стяжку для підлоги?

М. Салій, Київська обл.

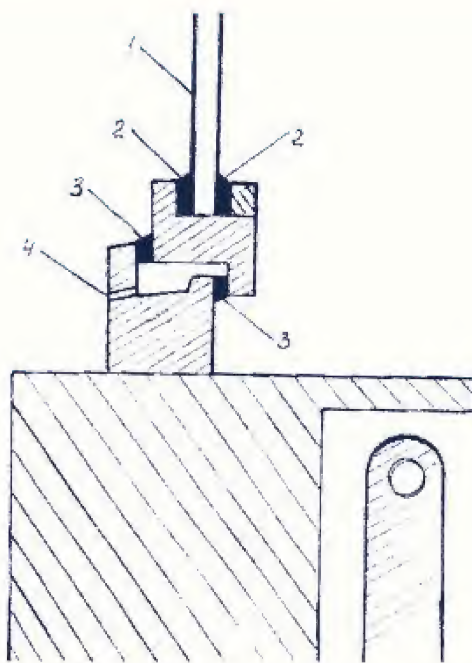
Основа під наливну підлогу (стяжку) повинна бути міцною, щільною і чистою. Бруд видаляють, нерівності усувають, отвори, через які може витікати розчин, заповнюють шпаклівкою. Основу ретельно ґрунтують і після цього за допомогою нівеліра і рівня визначають найнижчі та найвищі точки. Найвища точка поверхні після вирівнювання повинна бути закрита стяжкою на мінімальну товщину, зазначену в інструкції з використання матеріалу, тому її слід позначити, контролюючи по маячку, встановленому на цій точці, рівень заливання.

Суху суміш змішують з водою. При цьому в місткість спочатку потрібно налити воду, а вже потім засипати суху суміш і ретельно перемішати вручну, низькообертовим міксером або електро-

набираючи необхідні розміри для виготовлення віконних блоків. Робота ця кропітка, але іншого шляху немає. Щоб захистити деревину від впливу вологи, сонця та жучків-червиць (шашелів), її слід обробити спеціальним захисним розчином. У продажу є багато таких розчинів як вітчизняного, так й імпортного виробництва.

Враховуючи складності виготовлення пазів для утримання фурнітури ущільнення, дуже часто під час виготовлення віконних блоків використовують спрощений варіант, який практично мало чим відрізняється від технології виготовлення звичайних вікон (див. рис.). Гумові стрічки ущільнення склопакетів і віконних рам купують разом із склопакетами. Залежно від форми стрічок виготовляють пази для їх кріплення. Часто для ущільнення рам вікон використовують клейкі стрічки. На відміну від стрічок ущільнення, що закладають у пази, вони менш довговічні. Як правило, через два роки їх треба міняти.

Спрощений варіант виготовлення дерев'яних віконних блоків зі склопакетами: 1 — склопакет; 2 — гумові ущільнення склопакета; 3 — гумове ущільнення між віконною коробкою; 4 — отвір для стікання конденсату

Насамкінець слід сказати, що, як підказує досвід, виготовити віконні блоки власноручно, які б відповідали стандартам металопластикових, дуже складно, а враховуючи вартість склопакетів, необхідної фурнітури, розчину для обробки деревини, клею, фарби, витрати часу, — ще й економічно недоцільно.

Володимир Тарасюк

дрилем із спеціальною насадкою для в'язких речовин. Дуже важливо точно дотримуватися пропорції суміші: надлишок води знизить міцність стяжки і спровокує утворення тріщин при затвердінні, а недостача не дозволить суміші розтектися.

Після приготування суміш повинна постояти кілька хвилин, для того щоб встигли вийти великі бульбашки. Потім суміш ще раз ретельно перемішують, і вона готова до заливання. З цього моменту діяти треба швидко: час схоплювання більшості наливних підлог становить 0,5—1 год. Підготовлену масу рівномірно виливають на основу смугами шириною 30—40 см паралельно одній із стін у напрямку виходу. Чому саме до виходу? Тільки для того, щоб мати можливість вийти з кімнати, коли роботу буде закінчено. При цьому для кращого схоплювання порцій суміші потрібно, щоб наступна порція готувалася і наливалася ще до початку схоплювання попередньої. Приміщення повинно бути залите за один прийом без зупинки. Якщо ж площа підлоги велика і її важко обробити протягом одного дня, підлогу ділять на кілька ділянок з допомогою спеціальних рейок-стопорів.

Вилиту на основу порцію суміші додатково розрівнюють широким шпателем, сталевою лінійкою чи іншим способом, який рекомендує виробник. Крім того, поки маса не застигла, бажано пройтися по поверхні валиком з довгими шипами, або хоча б досить жорсткою і негустою щіткою — це допоможе вийти бульбашкам повітря, а також сприятиме кращому вирівнюванню поверхні.

Після цього підлогу слід залишити на деякий час, щоб вона набула необхідної міцності.

Зміст

Шановні розповсюджувачі! Чекаємо на Ваші пропозиції щодо журналів «Наш дім» та «Дім, сад, город».

Редакція

Тел. (044) 407-73-01

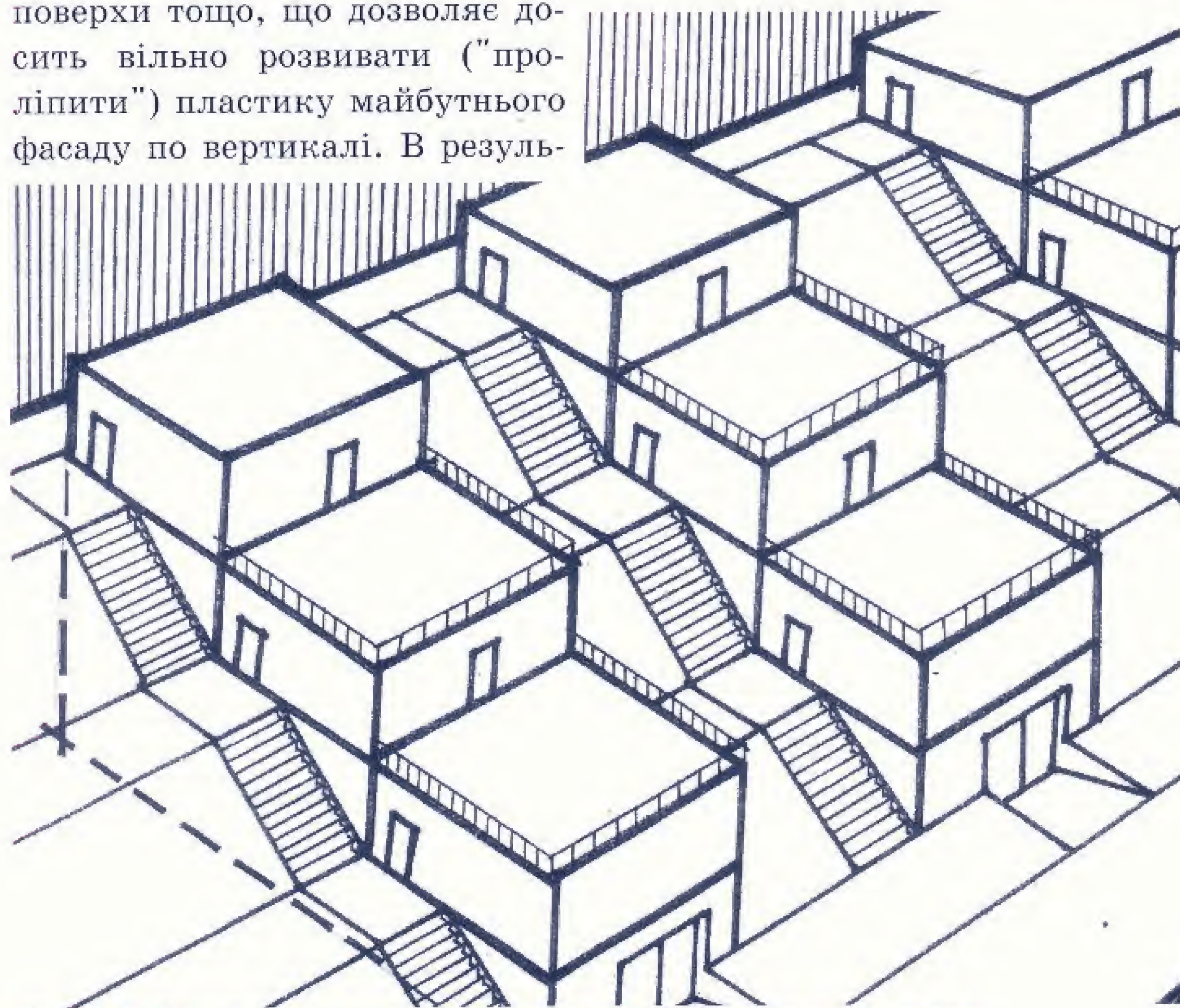
Мрія українця — власний дім

ОСЕЛЯ НА СХИЛІ

Рис.1. Перший будинок — загальний вигляд

Оскільки малоповерхові будинки не завжди можна розмістити на рівнинній території, вони часто проектуються на схилах. Однак з розміщення майбутнього будинку на ділянці з перепадом рельєфу можна отримувати безліч архітектурних об'ємно-просторових вигод (*рис.1.1*). Будинок має домінуюче (акцентне) значення в структурі вулиці, має два окремі входи в різних рівнях (поверхах), має підвальний і мансардний поверхи тощо, що дозволяє досить вільно розвивати ("проліпити") пластику майбутнього фасаду по вертикалі. В результаті фасади такого будинку є самодостатніми і сприймаються цілісно при обході будинку.

Як ілюстрацію всього вищесказаного розглянемо деякі конкретні приклади. Характерний європейський будинок вирізняється компактністю і зручністю. Приклад перший (*рис. 1*) — будинок з білими акуратними фасадами і з мансардним поверхом, що перекривається металочерепицею. В європейських подвір'ях присутні невеличкі формальні сітки-огорожі, замість наших вітчизняних громіздких високих парканів. Замовники потім намагаються "закамуфлювати" паркан деревами. Таким чином і дерева і паркан закривають архітектуру. Європейський досвід дозволяє відкрити всю красу фасадів (рис. 1,4).

Рис.1.1. Прийом розміщеня терасних будинків на схилах

Перший приклад — це досить вдалий і зручний будинок з габаритами в плані в межах 9,0х х10,0 м, який має і гараж, і просторі затишні кімнати першого поверху, і комфортні мансардні приміщення (*рис. 1*). ***На першому поверсі*** *(що знаходиться над напівпідвальними приміщеннями) вигідно взаємопов'язані між собою: 1 — тамбур — 3 м², 2 — просторий хол — 9 м², 3 — кухня-їдальня — 12 м², 4 — загальна кімната (гостьова) — 28 м², 5 — кабінет (або кімната господарів) — 15 м², 6 — гостьовий санвузол — 4 м², 7 — сходи — 6 м² (рис. 2).*

З креслень видно, що будинок загалом складається з трьох поверхів, які знаходяться в різних рівнях. Зручний комунікаційний і функціональний вертикальний взаємозв'язок приміщень забезпечують просторі сходи, що розміщені в центрі будинку. Для них передбачається не бічне, а верхнє природне освітлення. Сучасні інноваційні будівельні технології дозволяють це зробити, забезпечивши горизонтальний (похилий) віконний отвір досить якісною столяркою. Вона гарантує захист від будь-яких опадів.

На другому, мансардному поверсі передбачається розміщення просторих сходів, розподільчого холу і двох великих спалень зі зручними гардеробними, які так популярні сьогодні в Європі, замість розповсюджених в Україні містких шафів, що займають досить багато місця в інтер'єрі. Одна зі спалень може бути дитячою.

Будівельні матеріали і конструкції цього будинку досить

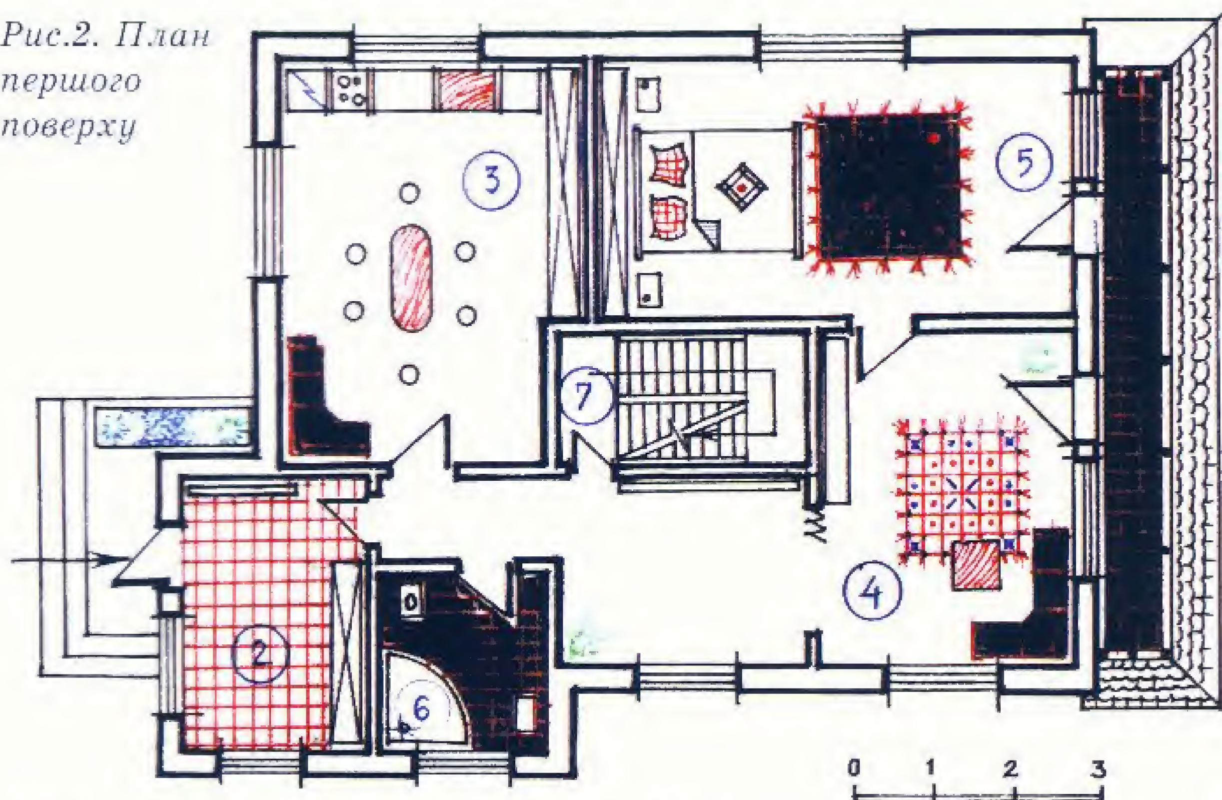

Рис.2. План першого поверху

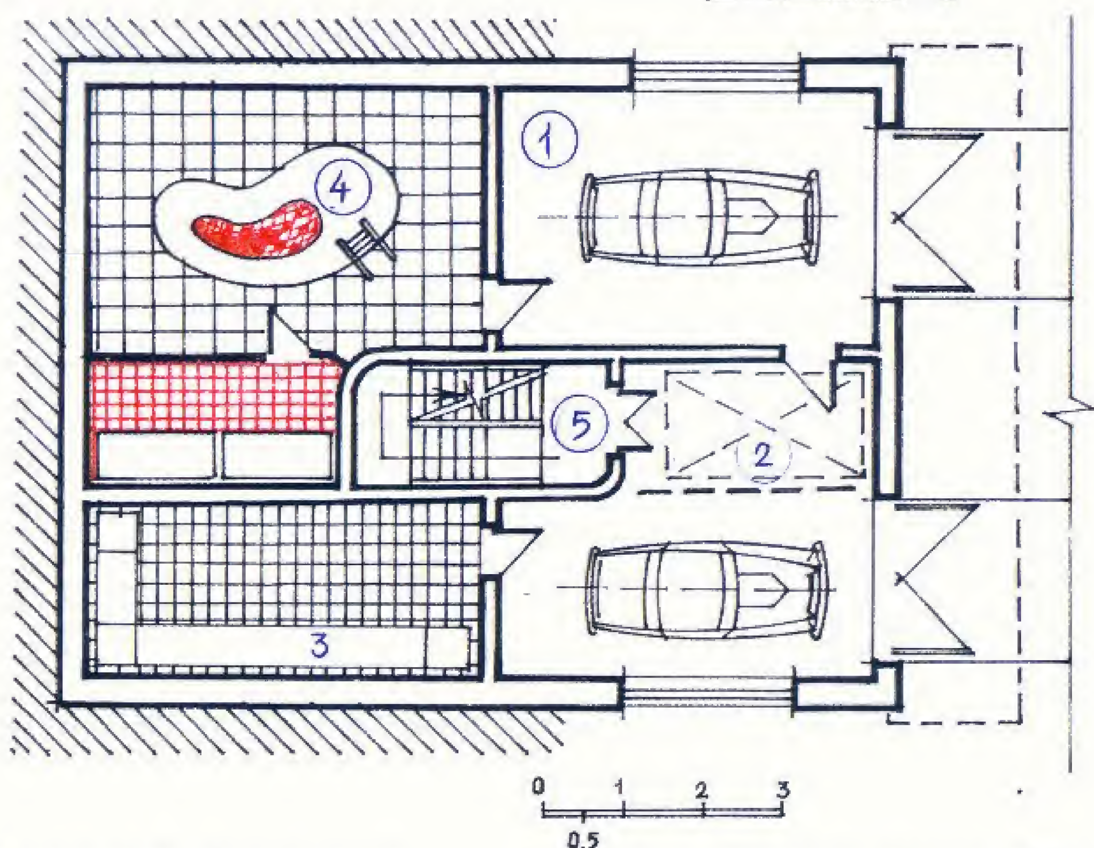

Рис.3. План напівпідвального поверху

прості і недорогі: фундамент — стрічковий (фундаментні блоки), перекриття — порожнинні панелі перекриття, зовнішні стіни — червона цегла (380 мм — 1,5 цегл.) з пустотами для термоізоляції, внутрішні перегородки — гіпсопанельні блоки, покриття — металочерепиця. Загальний будівельний об'єм — 720 м³, витрати цегли — приблизно 8,5 тис. штук.

В нижньому, напівпідвальному поверсі (*рис.3*) проектується площа під сходи *5*, які органічно пов'язують його з верхніми поверхами. Заплановано гараж *1* на два автомобілі з невеликою зоною майстерні *2* для некапітального ремонту автомобіля господарів. На цьому ж поверсі розміщуються ще такі приміщення, в яких немає природного освітлення: льох *3* для продуктів з коморою для садового реманенту; сауна *4* з невеликим басейном і більярдною.

Звертає на себе увагу той факт, що в Європі, як і в Україні, подібне малоповерхове житло розміщується досить щільно одне відносно іншого з невеликими прилеглими ділянками. Це пояснюється ще й тим високим рівнем розвитку європейської цивілізації, за яким сім'я, що працює в місті чи в селі, забезпечена і не змушена займатися підсобним господарством. А взагалі мала площа таких відведених ділянок в Європі і в Україні пояснюється їх популярністю серед міського населення і досить великою ціною землі.

Ще більш виразним і характерним є другий будинок, який ми сьогодні розглянемо (*рис.4*). Його архітектура є оригінальною і в той же час типовою для Західної і Східної Європи — білі фасади, кольорова (часто темночервона) металочерепиця. Цей будинок, незважаючи на його скромні розміри (9,5х10,5 м) в плані, вдало вміщує всі необхідні приміщення загальним об'ємом 680 м³. При таких же матеріалах і конструкціях, як і в попередньому будинку, він зовні вирізняється чотирискатною покрівлею. Родзинкою одного з бічних фасадів проекту є зачудований оригінальний фронтон над холом мансардного поверху. Це вирізняє його серед інших оточуючих будинків і урізноманітнює місцеве архітек-

Рис.4. Другий будинок — загальний вигляд

турне середовище.

На напівпідвальному поверсі (*рис.5*) влаштована також сауна з невеликим басейном, льох, майстерня і сходи. Ці сходи є з'єднувальним ланцюгом між поверхами і ведуть наверх до мансардних приміщень.

Цей будинок має також ще одну відмінну рису — заїзд в гараж влаштовано не на нижньому (напівпідвальному), а на другому (середньому) поверсі (*рис.6*). Транспортна доступність (під'їзд авто) забезпечено як з нижнього, так і з верхнього рівня.

На мансардному поверсі розміщуються три спальні кімнати, серед яких дитяча кімната і спальні господарів. До них прилягає спільна простора гардеробна кімната.

***План першого** поверху (рис.5): 1 — ганок з тамбуром — 4 м², 2 — розподільчий хол з зоною кухні-їдальні— 8+6 м², 3 — басейн — 10 м², 4 — сауна — 8 м², 5 — льох — 9 м², 6 — майстерня і сходи — 8 м².*

***План другого поверху** (рис.6): 1 — сходи — 8 м², 2 — гараж на 2 авто — 26 м², 3 — майстерня при гаражі — 10 м², 4 — кухня-їдальня — 12 м², 5 — загальна кімната — 32 м².*

С.В. СЬОМКА,
кандидат архітектури
доцент КНУБА

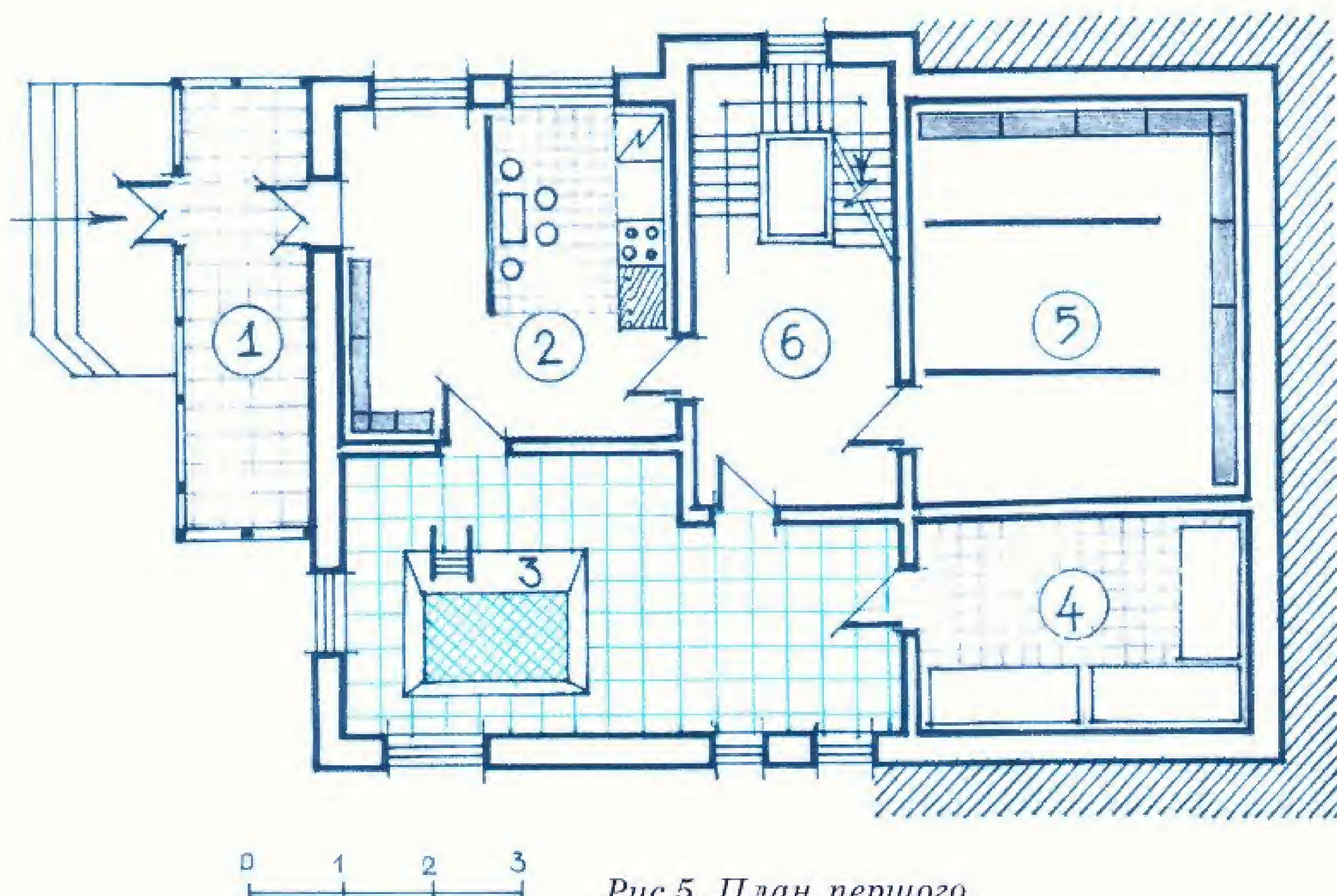

Рис.5. План першого, напівпідвального поверху

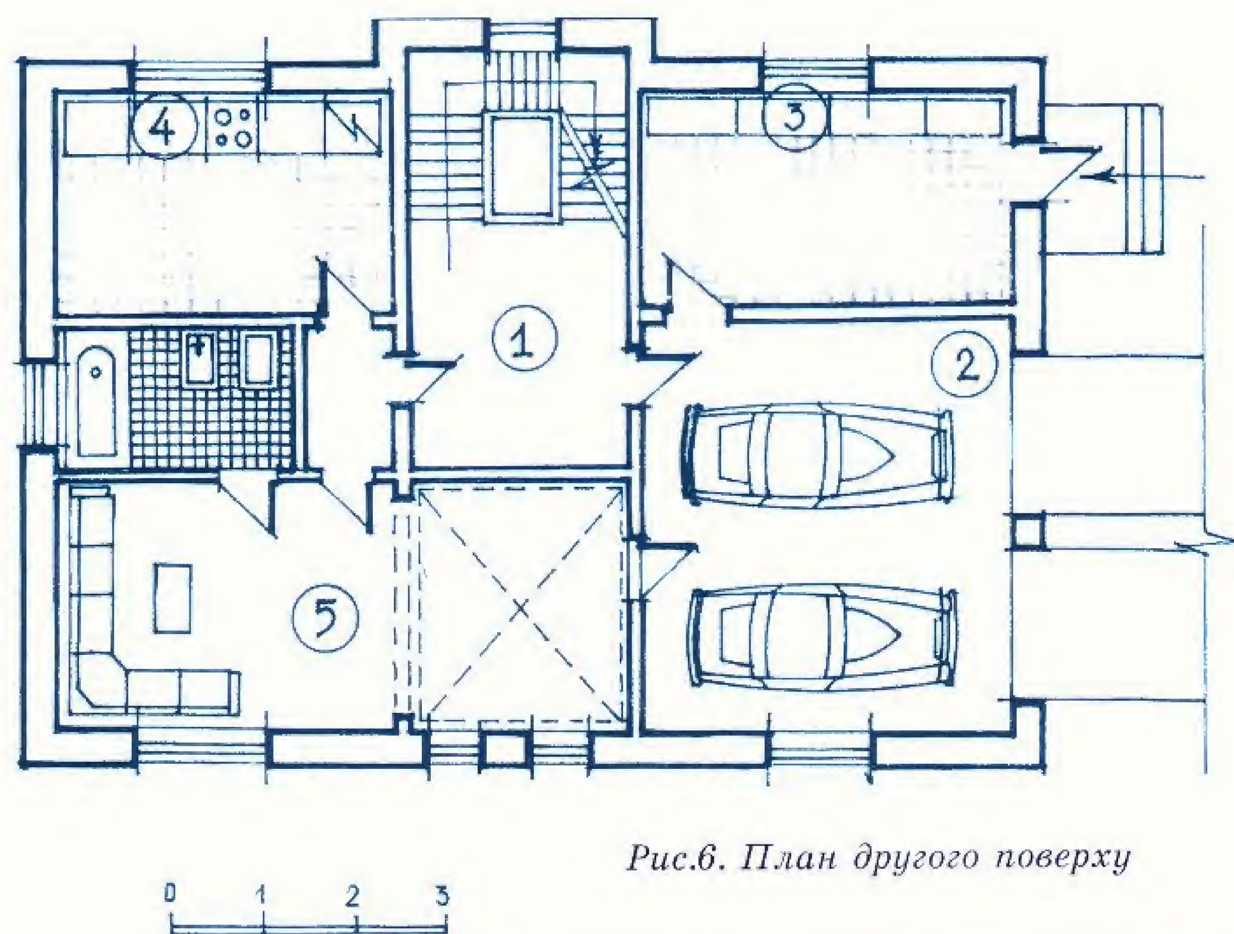

Рис.6. План другого поверху

Читайте у наступному номері: "Сауна на присадибній ділянці", "Зведення альтанки", "Спорудження хвіртки". І не тільки!

Мудрості будівельника*

Початок премудрості – мудрість здобудь, а за весь свій маєток здобудь собі розуму! Тримай її високо – і підійме тебе, ушанує тебе, як її ти пригорнеш : вона дасть голові твоїй вінок, пишну корону тобі подарує!

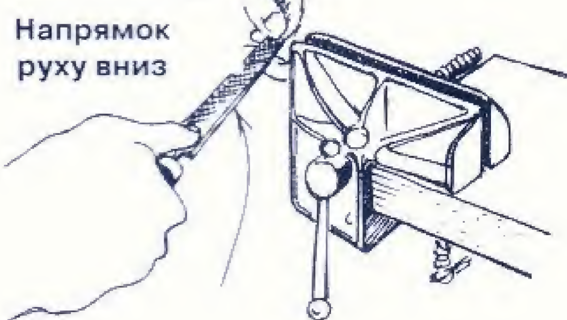
Біблійна мудрість

Заточування ножиць по металу

Ножиці по металу періодично тупляться. Але їх не важко переточити. Розберіть ножиці. Площини лез, що змикаються, спочатку заточіть на наждаковому полотні, закріпленому на рівній, плоскій основі. Далі візьміть напилок з подвійною насічкою та зніміть ним зазублини на зовнішніх боках лез. Тут є ще одна хитрість – напилком працюють, рухаючи його тільки в одному напрямку. Знімайте зазублини короткими впевненими рухами "на себе". Переточіть у такий спосіб обидва леза і ваші ножиці стануть як нові.

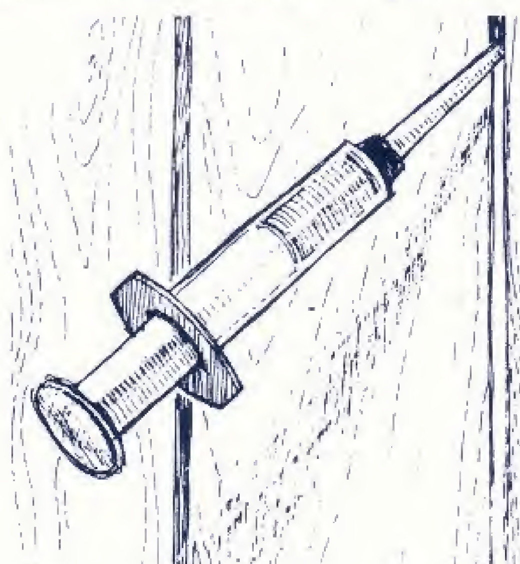

Пензель не потрібен

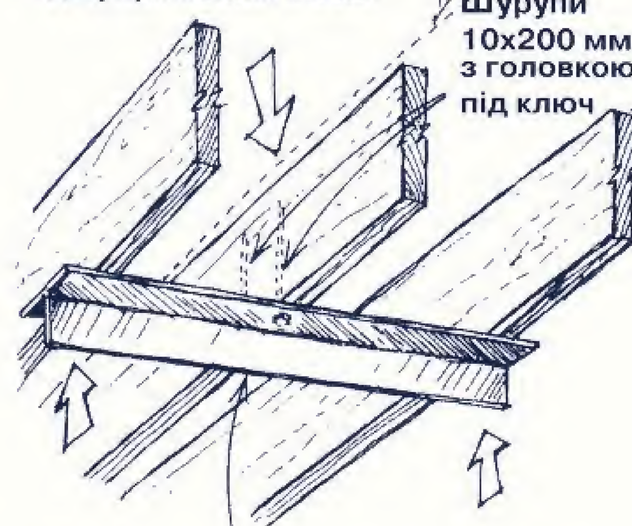
Відома багатьом ситуація – покриті темною фарбою соснові дошки зовнішньої обшивки будинку усохли і між ними стали помітні світлі не пофарбовані смужки. Швидко та охайно впоратися з цією проблемою допоможе простий пластмасовий шприц. Заправте його фарбою і проведіть ним у потрібних місцях. Ширина ліній регулюється швидкістю пересування шприца та тисненням на поршень.

Як "вилікувати" балку

Балки перекриття – відповідальні елементи несучої конструкції будинку. Матеріал для них добирають сухий і рівний. Однак бувають і досадні сюрпризи, коли одна з балок деформується, що призводить до прогину підлоги, з'явлення скрипу та до інших неприємних наслідків. Щоб усунути дефект, доводиться інколи знімати покриття і розбирати підлогу - клопітка та трудоємка справа.

Однак можна використати й інший спосіб, який виявляється особливо простим у реалізації, якщо несуча конструкція перекриття відкрита знизу. Для цього потрібно добрати тавровий профіль досить великого перерізу (наприклад, з вертикальною полицею – 110 мм, горизонтальною - 100 мм) і закріпити його до деформованої балки так, як це показано на рисунку. Шурупи слід брати міцні, довгі, з головкою під ключ – адже на них припадатиме велике навантаження. Балки до тавра підтягують поступово, у кілька прийомів. Звичайно в такий спосіб вдається вибрати до 10 – 12 мм прогину за пару тижнів.

Стальний тавр перекриває три балки

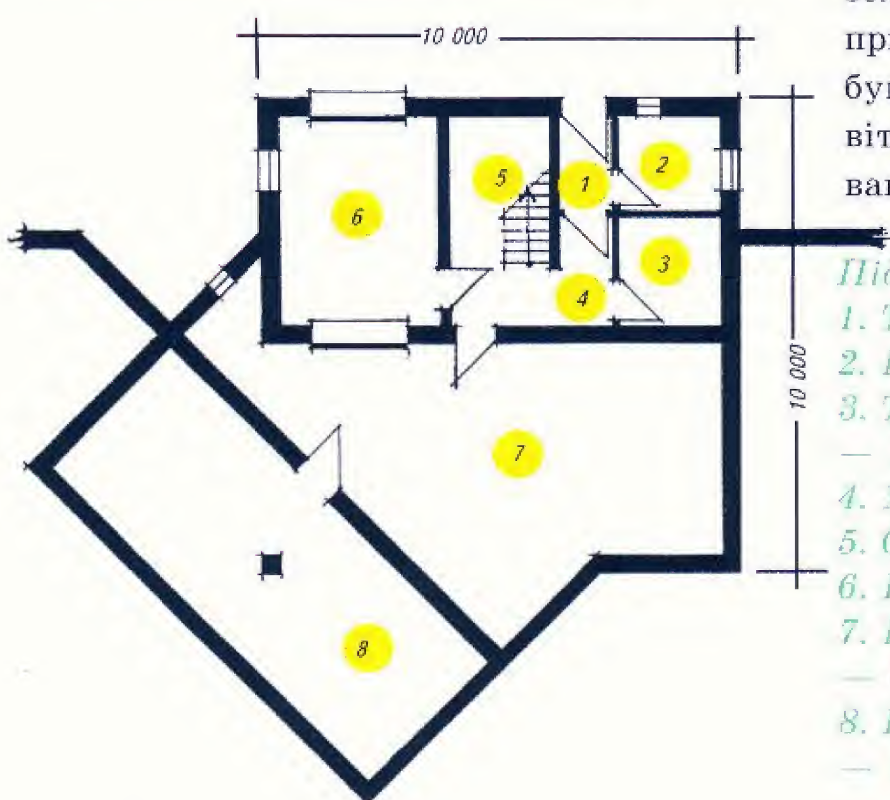
***Шановні читачі! Чекаємо на Ваші "Мудрості будівельника". Надрукований матеріал буде оплачений.**

Оселя в горах

Загальна площа — 292,3 м²
Площа підвального поверху — 126,1 м²
Площа першого поверху — 88,2 м²
Площа мансардного поверху — 78,0 м²

Запропонований будинок — традиційний заміський родинний котедж з підвальним поверхом в схилі гори та мансардою. Кроквяна система даху є окрасою інтер'єрів мансардного поверху. Приміщення будинку на кожному з трьох рівнів згруповані навколо холу при сходовій клітині.

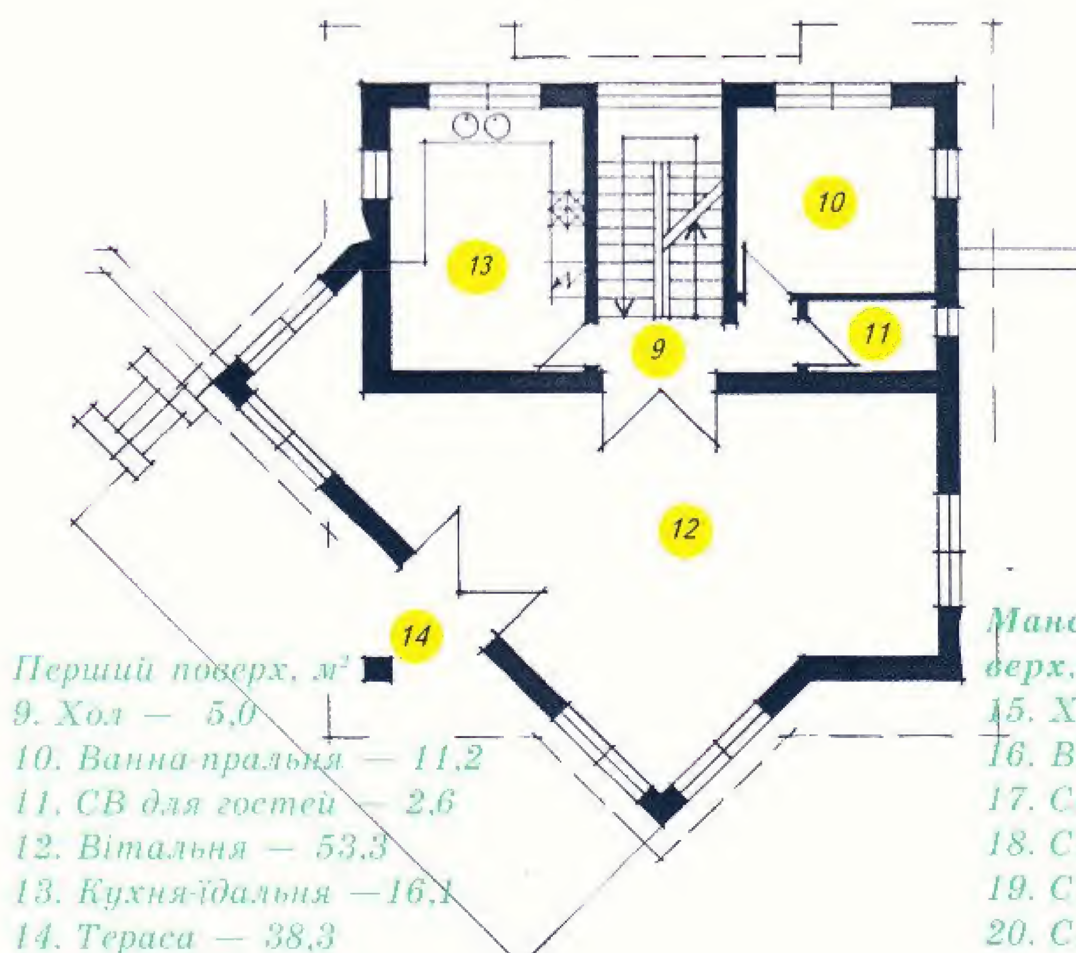
Об'ємно-планувальне рішення будинку таке, що при мінімальному втручанні в первісне природне середовище одержано максимальну кількість корисної площі. При зведенні будинку застосовано традиційні і високоякісні природні матеріали: для підвального поверху — місцеве бутове каміння, для першого поверху — цегла з тиньком, для мансардного поверху — деревина та черепиця.

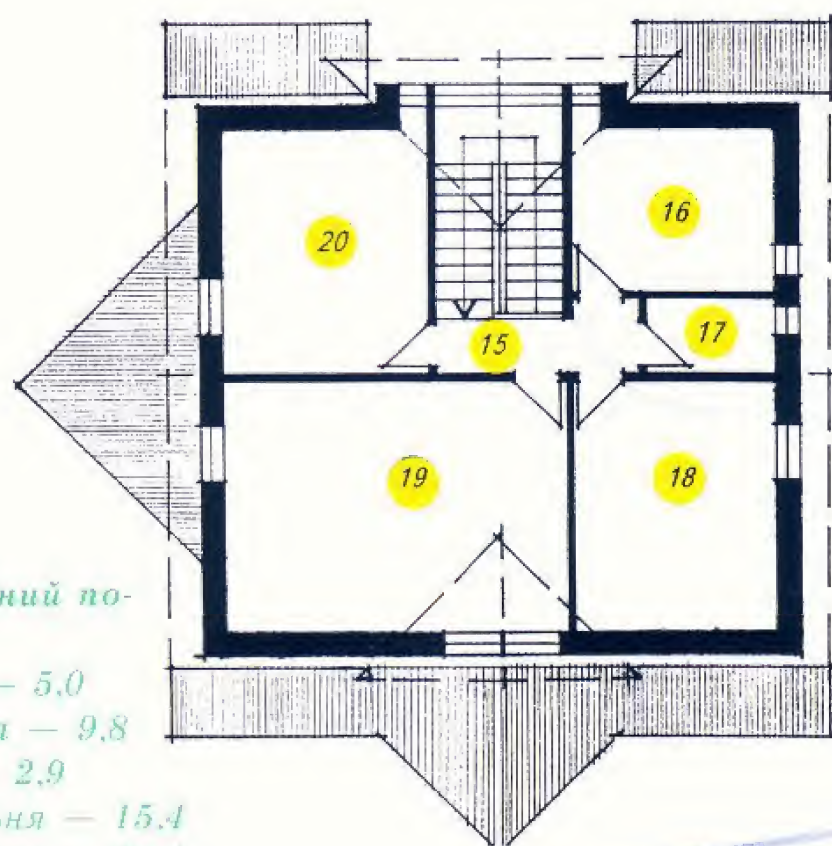
Підвальний поверх, м²
1. Тамбур — 2.2
2. Гардеробна — 4.6
3. Технічне приміщення — 5.1
4. Хол —6.0
5. Сходова клітина — 7.3
6. Гараж — 16.1
7. Підвальне приміщення — 48.9
8. Підвальне приміщення — 35.9

У підвалі розташовані технічні і робочі приміщення. У гаражі є двоє воріт-ролетів — одні напроти других, що при відсутності плоских ділянок подвір'я дає можливість використовувати площу підвалу як приміщення гаражу та майстерні. По периметру підвальних приміщень встановлені маленькі вентиляційні віконця.

Перший поверх розташований приблизно на метр вище поверхні землі і має типовий набір приміщень денного перебування: кухня-їдальня, вітальня, СВ для гостей, ванна-пральня. Вітальня запроектована так, що зорієнтована на найкращий краєвид місцевості і має кут огляду 270°.

Перший поверх, м²
9. Хол — 5.0
10. Ванна-пральня — 11.2
11. СВ для гостей — 2.6
12. Вітальня — 53.3
13. Кухня-їдальня —16.1
14. Тераса — 38.3

Мансардний поверх, м²
15. Хол — 5.0
16. Ванна — 9.8
17. СВ — 2.9
18. Спальня — 15.4
19. Спальня — 26.4
20. Спальня — 18.5

Мрія українця — власний дім

Лазню – самотужки

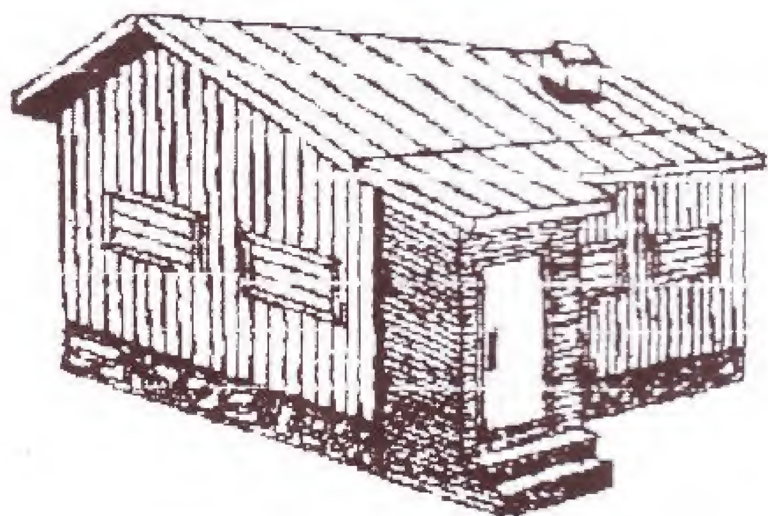

Вибір і конструктивні особливості лазні залежать від кількості членів родини, що одночасно відвідують її, планування ділянки чи приміщення, що пристосовують під лазню, фінансових можливостей та ін.

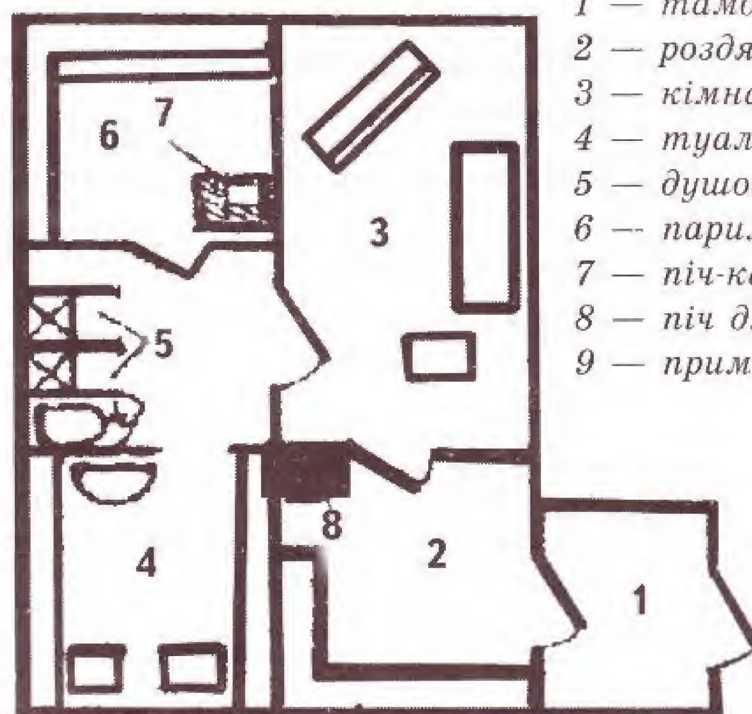
Розміри рубленої лазні обирають з розрахунку, що в ній одночасно буде паритися кілька осіб. Лазня має передпокій-тамбур, передбанник (кімнату для роздягання) і парильню для парення і миття. У сільській місцевості доцільно влаштовувати лазню з мийним відділенням, де можна прати білизну, мити дітей або купатися тим, кому парильні процедури протипоказані.

При вході в лазню влаштовують тамбур, що перешкоджає проникненню холодних потоків повітря всередину приміщення. Площа передбанника 4—6 м², тут має бути вікно. У передбаннику охолоджуються і відпочивають після парильні. Для цього влаштовують лаву шириною 0,5 і довжиною 1,5—1,8 м. Двері з передбанника не повинні відкриватися в парильню, тому що пара, потрапляючи в більш холодне приміщення передбанника, зволожує одяг. Варто зробити так, щоб двері з парильні і з передбанника виходили в тамбур. Таке розташування дозволить раціональніше використовувати площу і, головне, всі три приміщення можна опалювати однією піччю.

Площа парильні 7—9 м², її краще виконувати квадратною. Для зниження втрат тепла і пари двері в парильне відділення влаштовують з високим порогом і низькою коробкою. Уздовж глухої стіни розташовують дерев'яні полиці (у 2—3 яруси), довжина їх 160—200 см. Піч-каменку, що опалюється дровами, зазвичай встановлюють у куті біля дверей. Біля протилежної стіни монтують лави для миття. Для такого типу лазень оптимальними будуть розміри 2,5x4,5 м.

Будівельний обсяг — 58 м²
Площа забудови — 34 м²
Корисна площа — 28 м²
Приміщення — 24 м²
Тамбур — 4 м²

1 — тамбур;
2 — роздягальня;
3 — кімната відпочинку;
4 — туалет;
5 — душові кабіни;
6 — парильня;
7 — піч-каменка;
8 — піч для обігріву;
9 — приміщення для миття.

Витратні матеріали

Дошки (30x160 мм)(шпунт) — 16,5 м³
Крокви (50x160 мм) — 0,6 м³
Решетування (50x50 мм) — 0,5 м³
Стояки під прогін — 0,1 м³
Прогін діаметром 18 см — 0,3 м³
Балки стелі (100x160 мм)— 0,8 м³
Дошки обшивання (25x120 мм)— 0,7 м³
Балки для підлоги (100x160 мм)— 0,8 м³
Дошки для підлоги (40x160 мм)— 1,2 м³
Двері (80x2000 мм)— 2 шт.
Вікна (570x1600 мм) — 5 шт.
Шифер (1200x670x5,5 мм)— 85 лист.
Фундамент бутобетонний чи з бетонних блоків

КОНСТРУКЦІЇ ФУНДАМЕНТІВ

Від конструкції фундаменту і якості його виконання багато в чому залежать міцність і довговічність будівлі. Конструкцію фундаменту вибирають з огляду на особливості ґрунту і кліматичні умови.

Якщо допустима невелика глибина закладення фундаменту, то доцільно вибрати стрічкову конструкцію. В інших випадках роблять стовпчасті фундаменти.

Але можливі й інші варіанти. Наприклад, так звані піщані фундаменти. Вони особливо доречні й економічні, якщо лазня являє собою невеликий дерев'яний одноповерховий будинок, що не створює значного навантаження на ґрунт, а сам ґрунт не розбухає, має низький рівень підґрунтових вод і гарний природний дренаж.

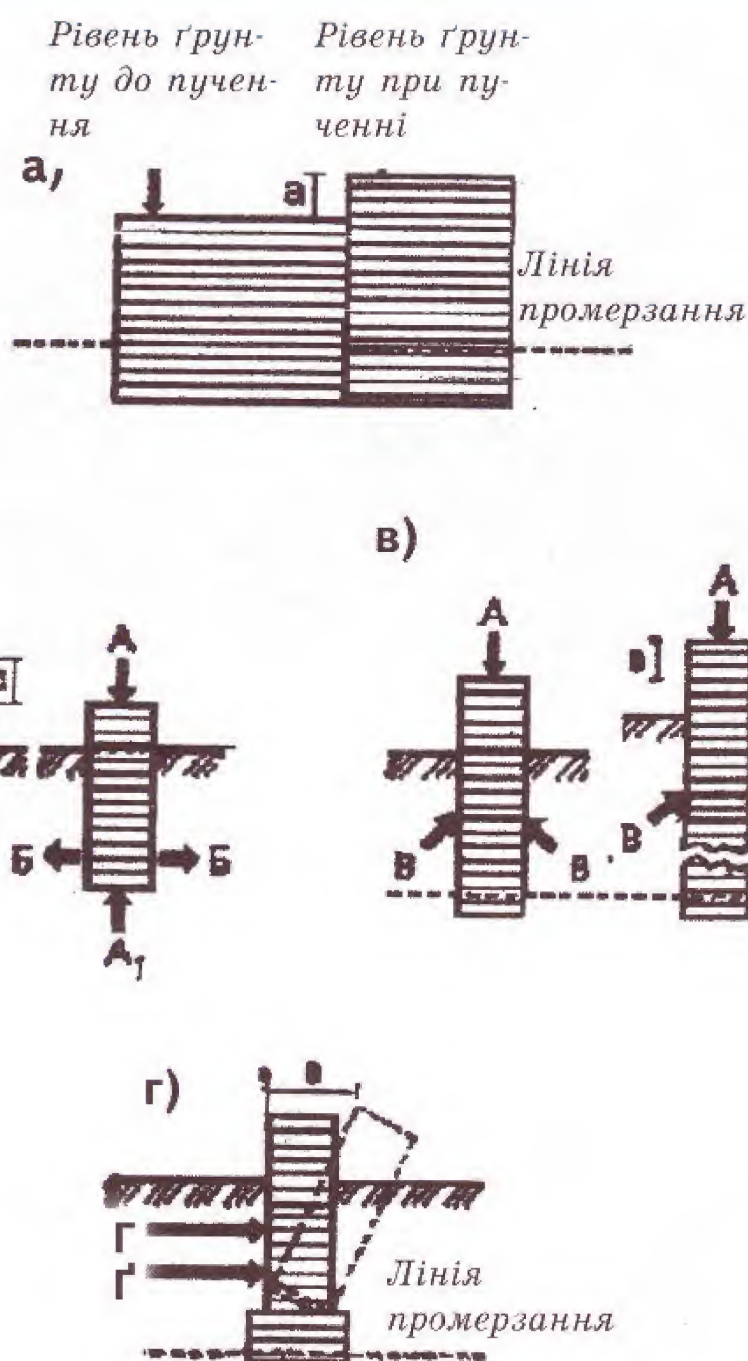

Рис.1.

Глибина закладення фундаментів залежно від гідрогеологічних умов

Тип основи	Висота ґрунтових вод	Глибина заповнення підошви фундаменту, м
Невивітрені скельні ґрунти	Незалежно від рівня ґрунтових вод	0,5 м (незалежно від глибини промерзання)
Щебінь, галька, дресва, гравій, пісок крупний і середній	Те саме	Не менше 0,5 м (незалежно від глибини промерзання)
Пісок, дрібний і пилуватий, супісок, суглинки і глини	Рівень ґрунтових вод розташований на розрахунковій глибині промерзання чи вище її	Не менше розрахункової глибини промерзання

Матеріалом для фундаментів можуть бути бутовий камінь, бутобетон, монолітний бетон, бетонні блоки, керамічна повнотіла цегла-залізняк тощо.

Основою, на яку спирається фундамент, є ґрунт. Він повинен бути міцним і мати незначний ступінь стискання і не розбухати. Такі властивості мають далеко не всі ґрунти. Наприклад, торф'яні ґрунти сильно стискуються під навантаженням, глинисті — нерідко пучаться (розбухають). Будівництво на таких ґрунтах вимагає проведення різного роду заходів, пов'язаних з осушенням, заміною ґрунту тощо. Лесові ґрунти при насиченні водою осідають під дією маси будівлі, спричинюючи порушення її конструкцій. Перед початком будівництва на таких ґрунтах застосовують заходи, що запобігають зволоженню основи.

На рис. 1,а наведена схема деформації фундаментів, установлених на пучнистих ґрунтах, а на рис. 1,б показані сили, що спричинюють деформацію фундаментів при осіданні ґрунту. Тут сила А, що передає тиск від маси будівельних конструкцій (стін, перекриттів, даху тощо) на фундамент, не врівноважується реакцією ґрунту А1. У результаті осідають основа і підошва фундаменту. Сила розбухання виникає в пучнистих ґрунтах при промерзанні (рис. 1,в).

Глибина промерзання основи залежить від кліматичних особливостей місцевості. Перш ніж будувати, треба визначити необхідну глибину влаштування фундаментів, користуючись довідниковою літературою і будівельними нормами.

На фундамент нерідко впливають також сили бічного набухання Г (рис. 1, г). Зменшити їхній вплив можна, якщо фундамент у поперечному розрізі зробити зі скосом, обмазати його бітумом, утеплити вимощення і запровадити інші заходи, що знижують глибину промерзання основи. Якщо фундамент споруджують у вигляді стовпів чи паль, варто нагадати, що на конструкцію діє також сила зсуву Ґ. Протистояти цим силам може фундамент з достатньою поздовжньою жорсткістю. Глибину закладення фундаментів для різних основ з урахуванням місцевих умов можна вибрати за даними таблиці.

Стіни лазні

Найбільш популярною є традиційна рублена лазня.

Цільні колоди "дихають", і лазня практично не вимагає вентиляції. Вентиляція відбувається як би автоматично, оскільки через колоди проникає і виходить достатня кількість повітря. Усетаки вентиляційні отвори в лазні потрібно передбачити, щоб швидше остудити лазню після її використання. Завдяки колодам вологість у лазні також регулюється автоматично. Рублені стіни при регулярному щотижневому користуванні лазнею практично ніколи не висихають цілком, як панелі усередині панельної лазні, і тому запах свіжої деревини зберігається довше.

Колоди необхідно брати прямі, витримані, котрі після обробки забезпечують щільне зчленування. Найкращим матеріалом є сосна і ялина північних районів. Але це не обов'язково. Зазначимо, що дерево повинно мати приємний смоляний запах, але при цьому має містити якнайменше сучків і смоляних порожнин, що почнуть текти смолою в жаркій атмосфері лазні.

Торці колод від комля стісують з внутрішнього боку до товщини, що дорівнює верхньому діаметру. Теску виконують від вершини до комлю, щоб не було задирин. У процесі рубання зрубу на товстий кінець колод кладуть тонкий.

Колоди сполучають у кутах різними способами, аби забезпечувалася міцність спорудження. Для стін із круглого лісу кутові врубки роблять "в обло" чи "у чашку" або "у лапу".

Зруб "у лапу" виконують з колод однакової товщини.

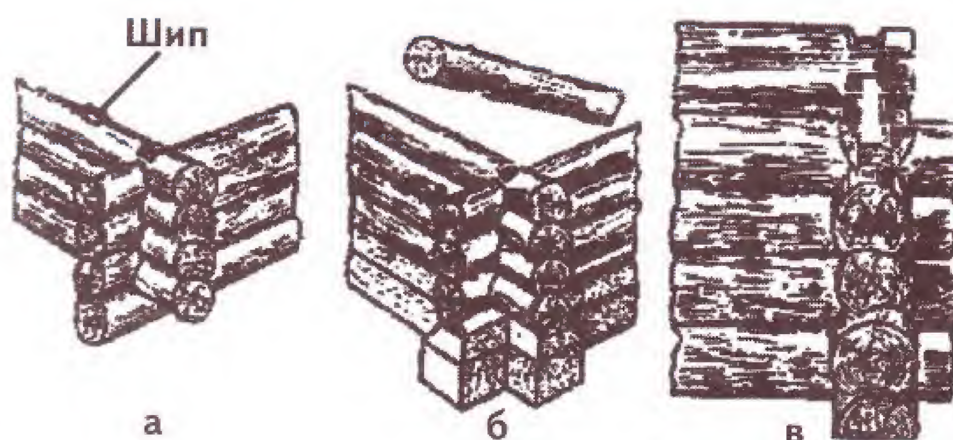
На торцях розмічають лапи за шаблоном, розмір яких залежить від товщини колод. Нижній вінець звичайно не стісують. Для нього варто брати тільки високоякісну деревину. При рубанні чашку вибирають з нижнього боку (див. рис.).

Вінці для міцності скріплюють по довжині шипами, ставлячи їх через 1 — 1,5 м, частіше в останні два вінці, між якими врубують стельові балки. Товщина шипів 25 мм, ширина 60—70 мм, висота 120—150 мм. Гнізда під них роблять на 20—30 мм глибшими.

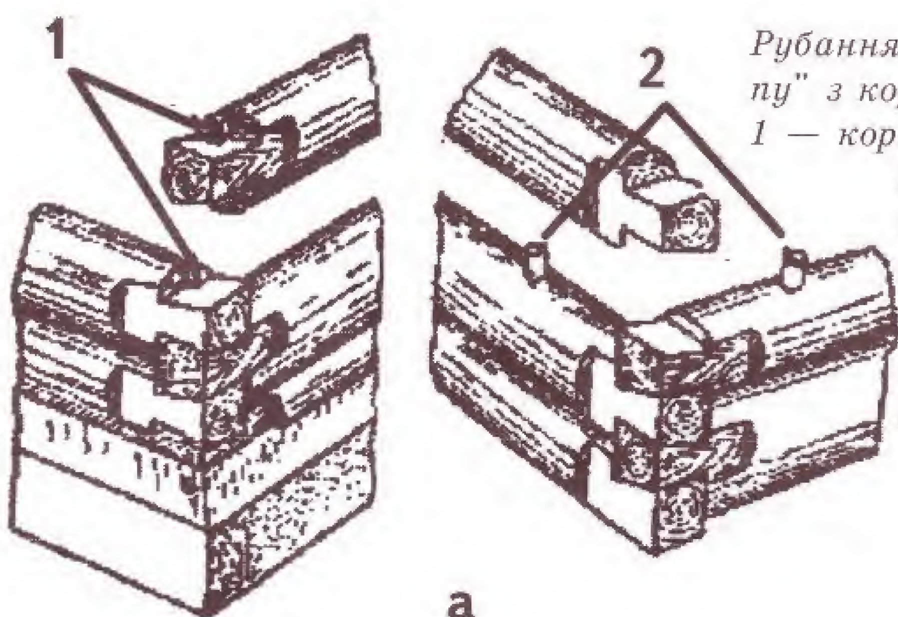
Між колодами чи брусами укладають ущільнювач з клоччя, моху чи повсті. Після монтажу стін ущільнювач підбивають (проконопачують). Конопатять двічі: перший раз після постановки зрубу — начорно, другий — через 1—1,5 року після припинення усадки.

Перший вінець складається з двох перших, чи нижніх, колод і двох інших, або верхніх. Спочатку строго горизонтально укладають на протилежних сторонах дві перші колоди на однаковій відстані одна від одної. Потім на них під прямим кутом укладають дві інші колоди і приступають до виконання кутових з'єднань "у чашку". Колоди другого вінця укладають комлями в різні боки.

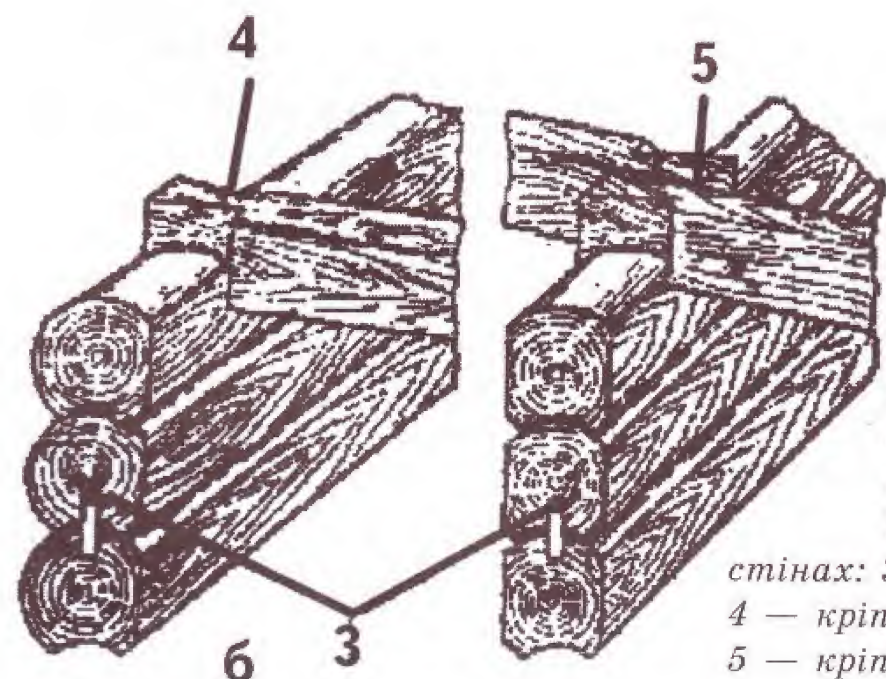
Найпростішими за конструкцією є брущаті стіни.

Зруб можна рубати "в обло":
а — просте з'єднання;
б — складне з'єднання з потайним шипом;
в — "в обло"

Рубання стін з колод "у лапу" з кореневим шипом:
1 — корінний шип;
2 — уставний шип;
Зображено розмітку і виготовлення шаблона для рубання "у лапу"

Рубання стін з колод "у лапу"— укладання і кріплення балок у стінах: 3 — зазор;
4 — кріплення однієї балки;
5 — кріплення двох балок

Крокви і решетування

При спорудженні даху необхідно враховувати, що дах витримує навантаження від вітру і снігу. Найменше снігу накопичується (чи його взагалі не буває) на плоских дахах, з яких сніг сдувается вітром. Якщо лазню планують будувати на відкритому, що продувається, місці, доцільно для неї зробити односхилий чи двосхилий дах з невеликим нахилом і без горища. У цьому разі конструкція даху набагато спрощується. Але як покрівельний матеріал тоді доведеться використовувати тільки руберойд, дахове залізо чи алюмінієвий гофр.

Азбоцементні хвилясті листи не придатні для таких

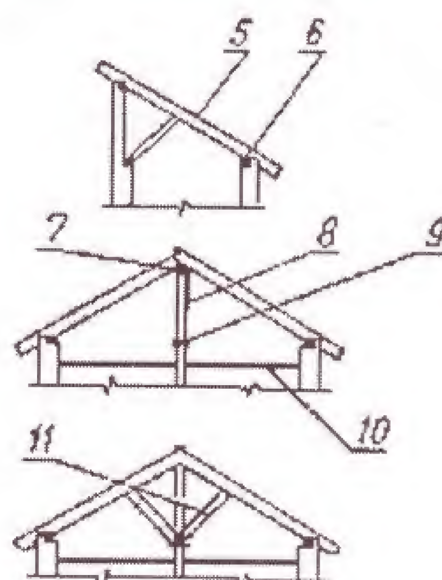
Односхилий

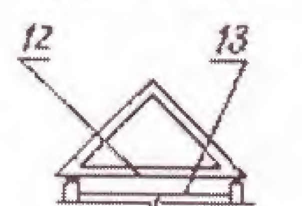

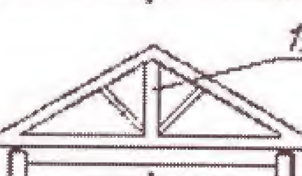
Двосхилий

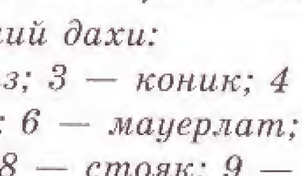

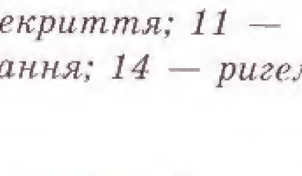

Односхилий і двосхилий дахи:
1 — схил; 2 — карниз; 3 — коник; 4 — тимпан; 5 — кроква; 6 — мауерлат; 7 — коньковий прогін; 8 — стояк; 9 — лежень; 10, 13 — перекриття; 11 — підкіс; 12 — затягування; 14 — ригель; 15 — бабка

малих нахилів, покрівля починає швидко протікати. Кут нахилу покрівлі з шиферу має бути не меншим за 30°. До речі, на покрівлях з кутом нахилу 30 — 45° снігу за зиму збирається більше всього, і вага його може сягати небезпечних значень. У всякому разі про це треба гарненько подумати, розпочинаючи будівництво. Додамо ще, що покрівлі з нахилами від 0 до 2,5° вважаються плоскими, а з нахилами 2,5° і більше — скатними.

Той чи інший нахил даху створюють залежно від кліматичних умов і матеріалу покрівлі. Якщо випадає багато атмосферних опадів, нахил даху роблять більш крутим, і навпаки. Взагалі нахил коливається від 10 до 60°. На круту покрівлю потрібно більше матеріалів.

Нахил кроков і висоту конька визначають по косинці або обчислюють математичним шляхом.

Щоб знайти висоту конька математичним способом, треба половину ширини прольоту будинку помножити на відносну величину, що наведена в таблиці для кожного кута нахилу покрівлі.

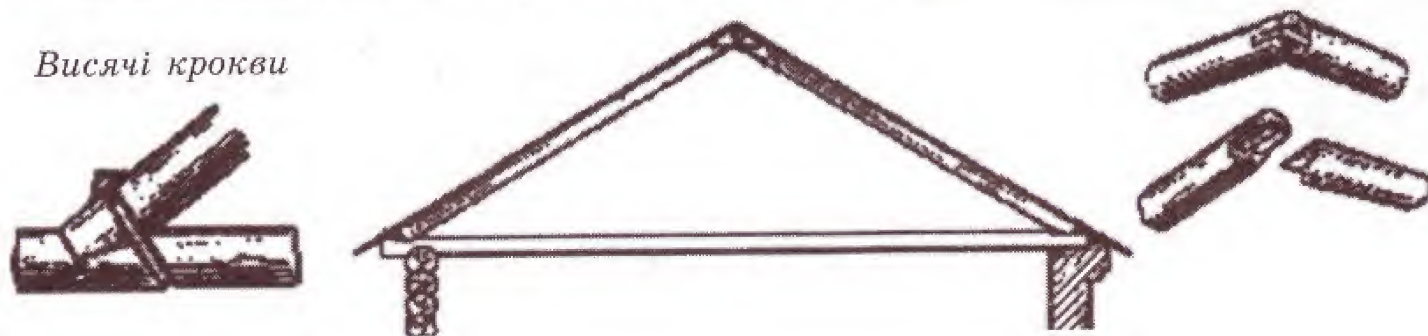
Перевіримо це правило на такому прикладі. Ширина спорудження — 8 м. Потрібно визначити висоту підняття кроков при нахилі покрівлі 25°. Половину ширини прольоту, тобто 4 м, множимо на відносну величину 0,47, одержуємо 1,88 м, тобто крокви повинні бути підняті на висоту 1,88 м.

Кут нахилу, град.	5	10	15	20	25	30	40	45	50	60
Відносна величина	0,08	0,17	0,26	0,36	0,47	0,59	0,86	1,0	1,22	1,78

Звичайний дах лазні складається з несущої частини (кроков і решетування) та зовнішнього покриття — покрівлі.

Застосовують два типи кроков — висячі й приставні.

Висячі крокви складаються з двох крокв'яних ніг колод діаметром 130 — 160 мм чи дощок перерізом 40 — 180 мм, що працюють на стиск і вигин і передають зусилля розпору на дерев'яну затяжку, за яку править балка горищного перекриття з випущеними кінцями. Якщо дошки мають товщину 40 мм, то замість однієї беруть дві тонщі і з'єднують їх між собою болтами, шурупами чи цвяхами.

Висячі крокви

Дощаті крокви легші й зручніші, оскільки всі з'єднання здійснюються на цвяхах з допомогою дерев'яних накладок. Врубки застосовують тільки для з'єднання стояків з прогоном і лежнем (у прикладних кроквах). Стояки роблять з таких самих дощок, що і крокви.

Для конькового прогону беруть брус 10х10 см, а лежень і мауерлат (опорний брус для кроков) роблять з такого самого бруса чи з колод, стесаних на два канти. Хомути зі сталевої смуги чи скрутки з дроту діаметром 6 мм прибивають великими цвяхами до мауерлату, а у верхньому (коньковому) вузлі — до прогону.

Вузли висячих кроков можна виконати без ригеля чи з ригелем з прольотами відповідно до 6 і 8 м. Одинарне затягування роблять з таких же дощок, що і крокви, а для подвійного затягування беруть дошки товщиною від 4 см. Для ригеля і накладок використовують дошки товщиною 25—30 мм.

Якщо у площині кроков твердість забезпечується самою крокв'яною фермою, то для протидії вітровим навантаженням у поперечному напрямку необхідно влаштувати один — два діагональні зв'язки у кожному схилі даху. Їх виконують з дощок товщиною 30 — 40 мм, прибитих до основи однієї крокв'яної ноги і до середньої частини сусідньої.

Усі елементи висячих кроков повинні бути жорстко з'єднані між собою — це крокв'яна ферма, що спирається тільки на дві крайні опори. Крокв'яні ноги висячих кроков, спираючись одна на одну в коньку, створюють значний горизонтальний тиск, що передається стінам. Нижній пояс крокв'яної ферми (затягування) гасить розпір.

У коньку крокв'яні ноги з'єднують у півдерева, а нижні кінці врубують у балку. Відстань між сусідніми кроквами 100—120 см.

Переріз кроков залежить від їх навантаження (вага покрівлі, снігу), розміру прольоту, кроку кроков і кута їх установки (див. табл). Застосовуючи підкоси, можна трохи зменшити переріз кроков. Кут установки кроков (нахил покрівлі) береться 30°.

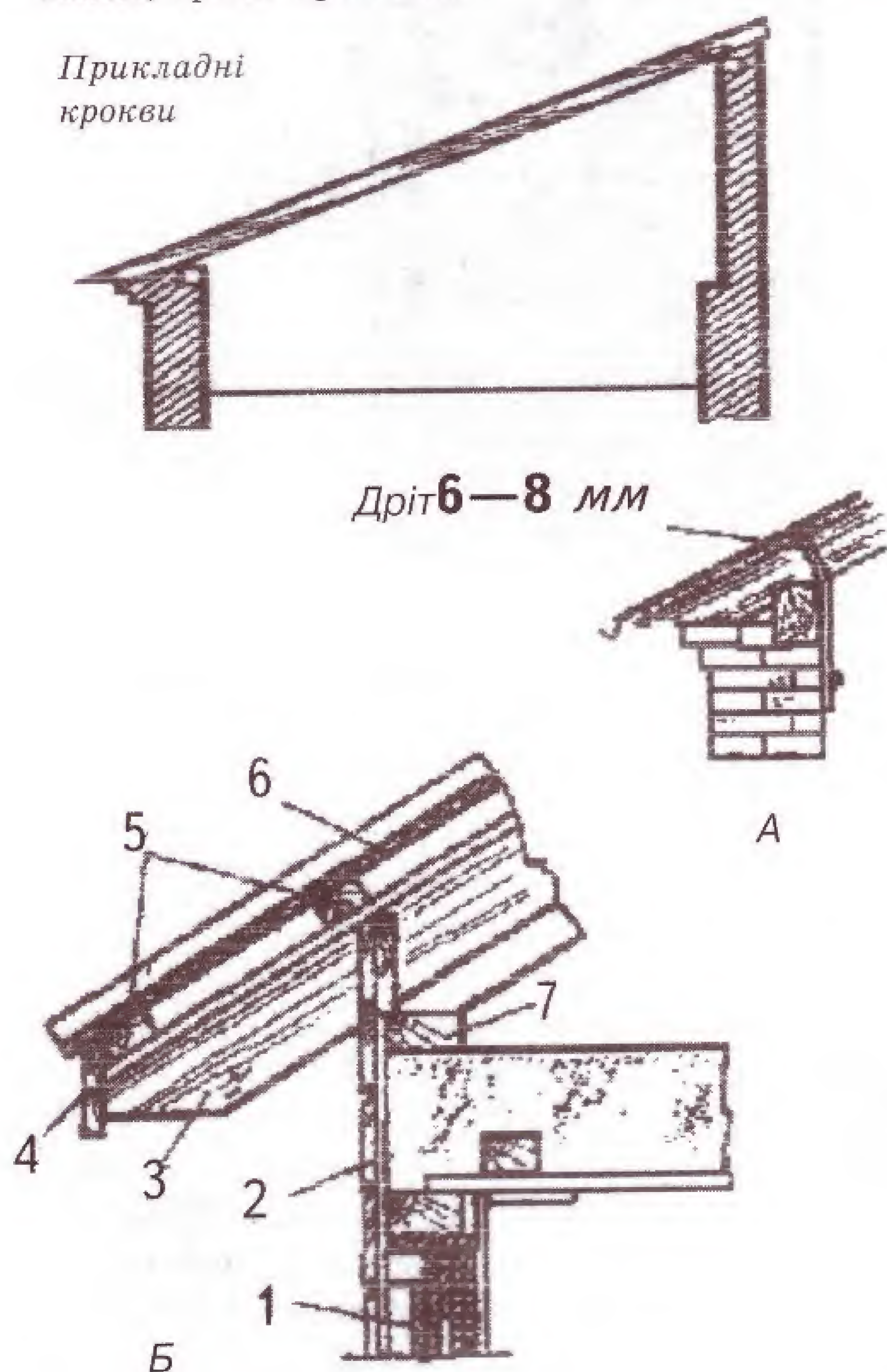
Прикладні крокви при будівництві лазні резонно застосувати для односхилого даху. Їх укладають уздовж схилу. Спираються вони без-

Переріз кроков (см) для двосхилого даху залежно від довжини крокв'яної ноги

Довжина крокв'яної ноги, см	Дошки	Бруси
300	4Х18(16) 6Х16(14) 8Х14 (12)	10Х12 (10)
400	6Х20 (18) 8Х18 (16)	10Х 16 (14)
500	8Х22 (20)	10Х20 (18)

посередньо на зовнішні стіни, тому затягування не потрібно.

Якщо стіни цегельні чи панельні, то крокви повинні спиратися на стіни через настінний брус-мауерлат. Установка прикладних кроков, таким чином, трохи простіша.

Примикання прикладних кроков до стін:
А — до цегляної стіни;
Б — до панельної стіни:
1 — стінова панель;
2 — обшивання;
3 — кроквяна нога;
4 — карнизна дошка;
5 — решетування;
6 — азбестоцементні хвилясті аркуші;
7 — мауерлат

Кроквяні ноги треба жорстко зє'днати з опорними елементами й у кінцевому підсумку зі стінами, щоб дах не віднесло вітром. Роблять це з допомогою сталевих шпильок з різьбою, скоб чи сталевого дроту діаметром 6 — 8 мм. Крокви підтримують решетування, тип якого залежить від типу покрівлі.

Решетування

Під покрівлю зі штучних і рулонних матеріалів застосовують розріджену і суцільну дерев'яну основу (решетування) з брусків чи дощок.

Дерев'яні суцільні підставки необхідні під азбестоцементні плитки і рулонні матеріали. Підставки під плитки виконують в один шар із зазором між дошками не більш як 10 мм; під рулонні покриття — суцільні в два шари. Перший дощатий (робочий) настил укладають по кроквах з невеликими проміжками. Другий (захисний) — з вузьких дощок під кутом 45° до робочого настилу. Між настилами варто помістити противітрову прокладку з одного шару руберойду.

Дерев'яна розріджена основа потрібна під покриття хвилястими азбоцементними листами, алюмінієвими "гофрами", черепицею і дерев'яними виробами.

Усі елементи решетування чи суцільного дощатого настилу міцно закріплюють на кроквах. Стики брусків, жердин і дощок обов'язково розташовують у різних місцях над кроквами. Найбільші по ширині лати розміщають під крайками перекриваючих один одний покрівельних матеріалів, а також у конька і карниза. Перша від карниза лата повинна бути вищою за інші на товщину покрівельного настилу, тобто на 10—35 мм. У коньках і на ребрах покрівлі дерев'яні бруски встановлюють на ребро.

Дерев'яні лати, настил і елементи кроков, не захищені теплоізоляцією, повинні бути віддалені від димаря не менш як на 130 мм. Закладні деталі для пропуску труби передбачають до укладання покрівельного матеріалу.

Для лазні невеликих розмірів, що розміщена окремо, вимоги до міцності даху значно нижчі.

Основою під покриття хвилястими листами слугує решетування з брусків перерізом 60х60 мм. На такій основі поздовжня нахлестка листів буде щільною, листи міцно лежатимуть на бруску решетування. Розкладають і кріплять бруски решетування від карниза до конька з кроком 530 мм. Кріплять листи на решетуванні спеціальними шиферними цвяхами з гумовою шайбою, що покривають фарбувальним складом на натуральній оліфі; цвяхи забивають доти, поки з-під шайби не виступить залишок змащення.

Решетування даху виконують з таким розрахунком, щоб на нього можна було вкласти ціле число листів як у поздовжньому, так і в поперечному напрямках. Якщо це неможливо, у покрівлю вводять обрізані листи, що у поперечних рядах укладають передостанніми у фронтонного звису, а в поздовжніх — у конька. Щоб уникнути застосування обрізаних аркушів, допускається збільшення чи зменшення звисів покрівлі на фронтонах, а також зміна величини виносу карнизного звису.

Основою для сталевої покрівлі слугує решетування з брусків перерізом 50 х 50 мм чи дошки товщиною не менш як 25 мм. Відстань між брусками чи дошками не повинна перевищувати 200 мм. Під лежачі (горизонтальні) фальці вкладають дошки шириною не меншою за 100 — 120 мм. Відстань між лежачими фальцами (при довжині листа 1420 мм) — від 1370 до 1400 мм. Іноді під сталеву покрівлю влаштовують суцільне решетування з настиланням руберойду для захисту від водяних парів, що проникають через горищне перекриття. Це захищає покрівельні листи від корозії.

Після зведення кроків необхідно відразу приступати до покриття даху, щоб захистити дерев'яні конструкції від атмосферних опадів. Краще робити це влітку. Рулонні покриття, робота з якими пов'язана із застосуванням мастик, варто виконувати тільки за сухої погоди.

Печі-каменки

Гарна піч — серце лазні.

У російській лазні безпосередньо в парильному приміщенні немає відкритого джерела вогню, отже, не випалюється кисень. Гріється стіна печі і камені. На них хлюпають ковшами воду, і гаряча волога пара, що утвориться, діє набагато швидше і відчутніше за суху (у сауні). Ті, хто добре це переносить, без коливань будують на земельних ділянках російські лазні.

Пару в таких лазнях одержують, обливаючи розжарені камені водою. Щоб розжарити камені, їх поміщають у піч-каменку, що використовується одночасно для обігрівання приміщення лазні і для одержання гарячої води.

Піч-каменка повинна задовольняти такі вимоги:

нагрівати повітря в парильні до температури не менш як 45° у підлоги і 95° під стелею;

забезпечувати утворення пари при поливанні каменів водою;

не виділяти дим і газ;

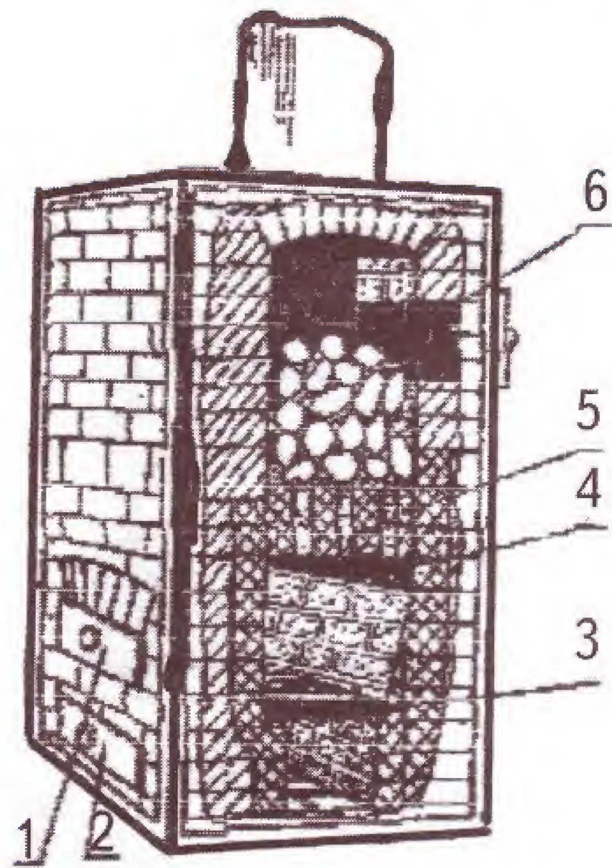
бути економічною.

Залежно від способу розміщення бувають печі з відкритою і закритою каменкою. Вибір типу каменки залежить від того, як використовують лазню.

Відкрита каменка доцільніша, якщо паряться в один день кілька людей, тому що вона швидко нагріває парильню, але під дією води швидко й остигає. При відкритій каменці камені вкладають купою над паливником.

У печах із закритою каменкою для передачі тепла каменки на рівні чи ледве вище верхнього ряду каменів зроблені парові дверцята. При спалюванні палива дверцята закриті і дим не проникає у приміщення. Перед заходом у лазню дверцята відкривають і прогрівають парильню до температури 50—60°. Для нагрівання печі із закритою каменкою потрібно більше часу і палива. Цю піч починають топити за 2—3 год до відвідування лазні. За рахунок акумуляції тепла кладкою і каменями піч із закритою каменкою створює високу температуру в парильня не тільки під час паренння, а й у наступні один—два дні. У російській лазні звичайно встановлюють печі із закритою каменкою.

Печі для індивідуальних лазень роблять цегляними чи металевими. Вони прості і надійні, теплоємні, створюють сприятливу атмосферу здорової пари. Цегляна кладка захищає зовнішню стінку від перегрівання і знижує її температуру.

Піч-каменка:
1 — топкові дверцята; 2 — піддувальні дверцята; 3 — решітка колосникова; 4 — паливник; 5 — щілинна арка; 6 — вогнетривка цегла

При цьому каміння нагрівається до 1000° у нижній зоні і до 500° — у верхній. За такої температури сажа, що осідає на камінні, вигоряє. Така властивість теплоємних печей-каменок пропускати продукти згоряння через кам'яне засипання дозволяє значно спростити їхню конструкцію.

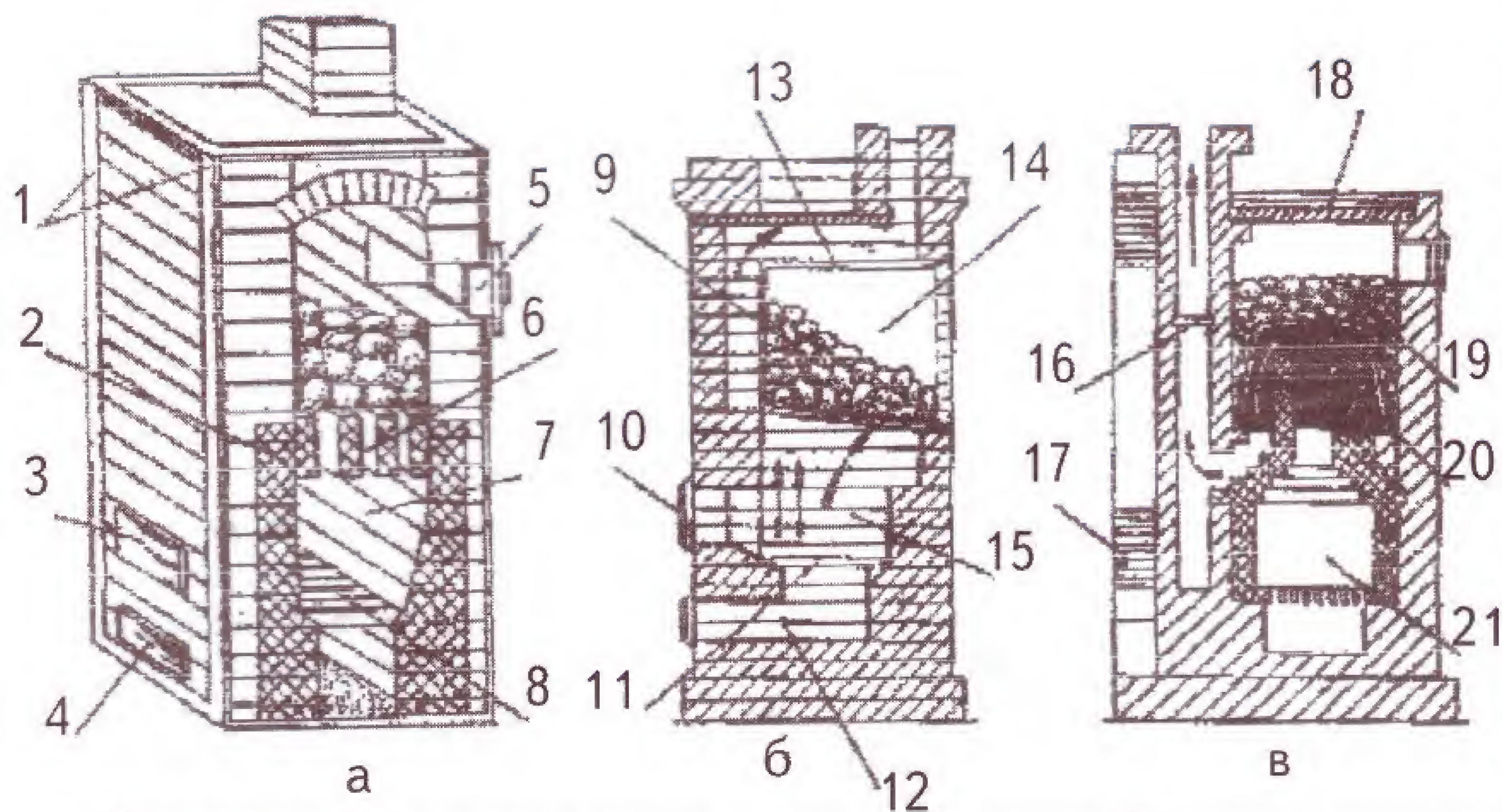
Основою печей масою понад 750 кг слугує фундамент, а з меншою масою — бетонна підлога без фундаменту. Глибина його закладення — 0,5 м від поверхні землі, розмір на 5 см більший, ніж піч (у кожний бік). Фундамент виготовляють з бутового каменю і бетону. Зверху фундаменту укладають ряд цеглин і влаштовують гідроізоляцію з двох шарів руберойду чи пергаміну.

У паливнику для кращого горіння палива необхідна колосникова решітка. При використанні дров її укладають на одному рівні з топковими дверцятами. Паливник для кам'яного вугілля має неглибоку шахту, в якій решітка встановлена на глибині до 300 мм від рівня топкових дверцят. Крім того, по обидва боки і позаду паливника влаштовують невеликі скоси, щоб під час спалювання вугілля скочувалося вниз і після закінчення горіння колосникова решітка була закрита розпеченим і прогорілим вугіллям. Мінімальна товщина зовнішніх стін паливника — півцегли (120 мм).

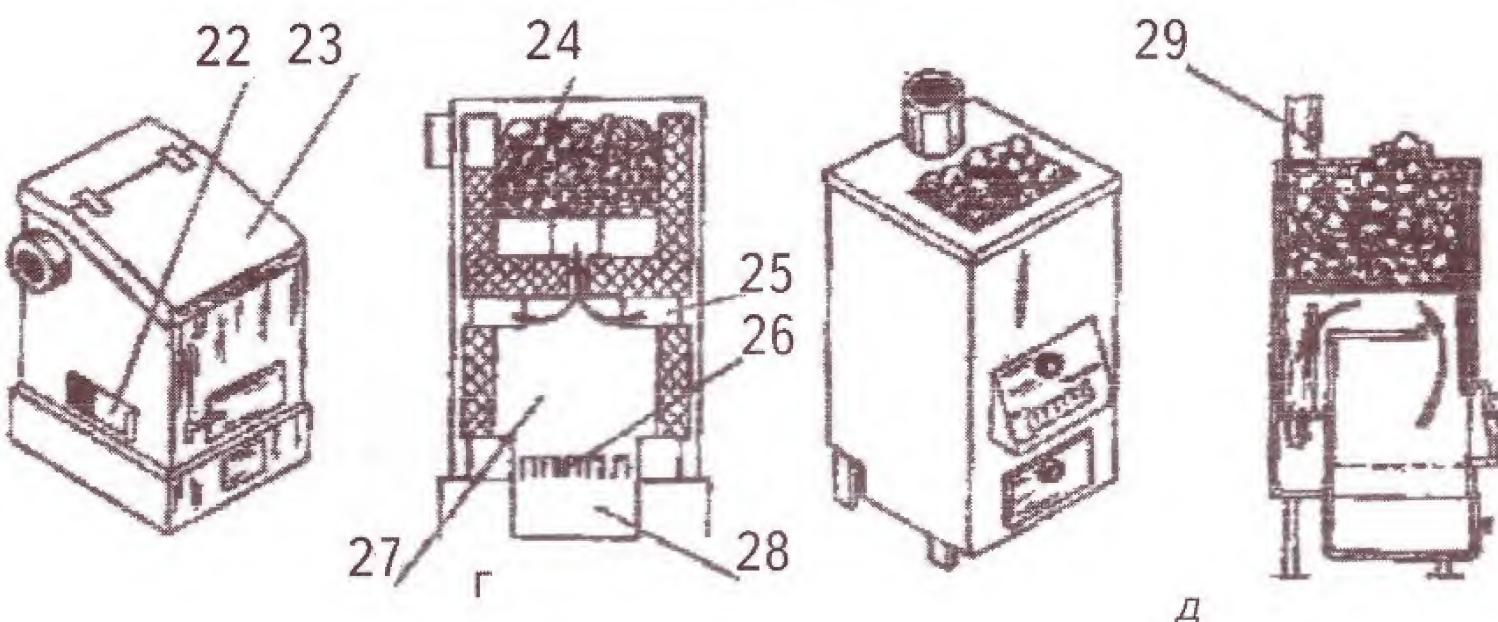
Зольник розташований під колосниковою решіткою і призначений для зберігання золи, що утворюється при спалюванні твердого палива, і для регулювання подачі повітря в топковий простір. У разі відсутності зольника повітря надходить у паливник через дверцята і не проходить крізь товщу палива і воно згоряє не повністю.

Подачу повітря в зольник регулюють піддувальними дверцятами. При потраплянні у паливник надлишку повітря температура в зоні горіння знижується, процес згоряння палива погір-

Печі-каменки для лазень і саун: 1 — металевий кутик; 2 — вогнетривка цегла; 3 і 10 — топкові дверцята; 4 — піддувало; 5 — дверцята для поливання каменів водою; 6 — щілинний звід; 7 — перекриття; 8, 11 — колосникова решітка; 12 — піддувало; 13 — металевий ящик; 14 — повітряна камера; 15, 21 і 27 — паливник; 16 — засувка; 17 — жалюзійна решітка; 18 — дверцята для виходу пари; 20 — казан; 22 — заслінка; 23 — дверцята для завантаження каменів; 24 — камені; 25 — канал для надходження повітря; 26 — жаровий настил; 28 — зольник; 29 — димохід

шується. При недостатньому припливі повітря внаслідок утворення продуктів неповного згоряння горіння протікає нерівномірно.

У горловині димоходу чи в димовій трубі лазневих печей для регулювання тяги також установлюють засувку. Коли паливо повністю прогоріло, засувку закривають. Якщо в паливнику до моменту закривання димаря залишилися незгорілі головешки чи вугілля, то при нестачі повітря утвориться чадний газ, що може стати причиною отруєння. Якщо догоряння головешок затягується, то холодне повітря, що проникає через закриті колосникові ґрати винесе із собою велику кількість тепла. У разі використання кам'яного вугілля в засувці чи у в'юшці, що закриває димар, роблять отвори діаметром 20 мм для видалення чадного газу.

Камені в каменці розміщають у димоході на решітках зі сталевих прутів діаметром 4 — 6 см чи з цеглин, покладених із проміжком для проходження димових газів. При безупинному спалюванні дров у кількості 2,5 кг на 1 м² площі лазні температура каменки сягає 500—600°, що достатньо для нагрівання парильні. Маса каменів для каменки в лазні залежить від об'єму парильні і становить 35—45 кг/м³ приміщення.

Для каменки найкраще підходять кругляки темного чи сірого кольору, розміром небагато більшим за кулак. Темні камені, зібрані біля води, служать довше, тому що вони пройшли природний процес зміцнення. Добирають камені округлої форми, щоб між ними вільно проходили полум'я і дим і забезпечувалося рівномірне нагрівання. Камені з тріщинами застосовувати не слід, оскільки вони легко розтріскуються. Установити дефект каміння можна по глухому звуку, який вони видають при постукуванні по них молотком.

Нагріти воду можна в казані, вмурованому в опалювальну піч, чи в змійовику, встановленому в паливнику. Доводити воду до кипіння не слід, щоб не підвищувати вологість повітря у парильні.

На рис. *а* показана цегляна піч для російської лазні із звичайним сталевим кутиком. Вона облаштована топковим і піддувальним отворами.

Спалювання палива відбувається на колосниковій решітці, внутрішня поверхня топки виконана з вогнетривкої цегли. Камені укладають на щілинний звід 6. Для поливання каменів водою й виходу пари передбачені дверцята 5.

На рис. *б* зображено піч, яка відрізняється тим, що камені поміщають у металевий ящик 13, що не має отвору для виходу пари.

У цегляній печі може використовуватися старий казан для варіння їжі, встановлений нагору днищем, на яке укладають камені (рис. *в*).

Печі з металевого листа зсередини викладені вогнетривкою цеглою (рис. *г*). Камені поміщають у місткість з кришкою. Після поливання розжарених каменів кришку закривають.

Металеву піч (рис. *д*) можна застосовувати в лазні й сауні.

За товщиною зовнішніх стінок і характером тепловіддачі розрізняють печі товстостінні з товщиною стінок у зоні паливника в цеглу, тон-

костінні з товщиною в півцегли, інших стінок — чверть цегли (періодичної дії і тривалого горіння), тонкостінні з металевими стінками з футеруванням і без нього (тривалого горіння).

Піч розміщають у стіни поруч з вхідними дверима, напроти вікна: є природне освітлення і подавати дрова можна чрез вікно, а не нести через приміщення. Дверцята печі можуть відкриватися в паррильню, але краще — в тамбур: не треба входити в парильню при топці. Дверцята варто розташовувати по можливості ближче до підлоги.

Камені для печі-каменки

Основна вимога до каменів для засипання — щоб вони добре акумулювали, а потім віддавали тепло, витримували високі температури і не розтріскувалися від води. Для цього вони повинні бути щільними (з великою питомою вагою), однорідними, повинні рівномірно нагріватися по всій масі й мати однаковий коефіцієнт теплового розширення в усіх напрямках.

Зазначимо, що камені добирати треба різного розміру. Великі укладають униз, а малі — зверху. У печах періодичної дії нижні камені діаметром 100 — 130 мм кладуть безпосередньо на решітки (ці камені становлять приблизно 1/3 загальної їх маси) так, щоб вони закривали отвори в них якнайменше. Вище розміщають камені діаметром 70 — 90 мм, а потім до самого верху камені діаметром 50 — 60 мм.

Найкращими вважаються важкі міцні камінці вулканічних порід. Міцні також камені гірських порід вулканічного походження — базальту, граніту, андезиту тощо. Міцність каменів і відсутність тріщин у них перевіряють, ударяючи один об одний чи молотком або нагрівають до червоного стану і кидають у воду.

Для печі-каменки сауни і печей періодичної дії добирають гладкі круглі камені, оскільки вони полегшують циркуляцію повітря (димових газів) між ними. Камені з вибоїнами швидко тріскаються.

Якщо неможливо дістати камені гірських порід вулканічного походження, можна скористатися каменями гірських порід невулканічного походження. Відрізняються вони твердістю, щільністю, темним кольором. Збирають їх біля рік, озер, заток. Шаруваті камені з піщанику, вапняку й інших осадових порід для каменок не підходять.

Темні камені, зібрані біля води, служать довше, тому що вони пройшли природний процес зміцнення, загартування сонцем і водою за мільйони років. Добирають камені округлої форми, щоб між ними вільно проходили полум'я і дим і забезпечувалося рівномірне нагрівання. Камені з тріщинами застосовувати не слід, тому що вони легко розтріскуються. Знайти дефектні камені можна по глухому звуці, що вони видають при постукуванні по них молотком.

Чавун і сталь мають велику об'ємну теплопровідність і теплоємність більшу за гірські породи. Тому для прискорення нагрівання і полегшення віддачі тепла при подачі води на камені їх укладають упереміж з чавунними чи сталевими болванками чи цурками. Розташовують болванки або цурки вертикально, щоб вони проводили тепло знизу вверх.

Непоганим замінником каменів є биті керамічні чи порцелянові вироби (ізолятори від високовольтних ліній електропередач). Вони термостійкі й витримують різкі зміни температури. Звичайно шматки цих матеріалів мають невеликі розміри і придатні лише для верхнього шару кам'яного засипання.

В електричних печей контейнер для каменів менший, тому беруть камені відповідно меншого діаметра — 50 — 75 мм.

З часом у каменів зменшується тепловіддача, вони кришаться, розтріскуються і їх доводиться періодично заміняти. У сімейних лазнях це звичайно відбувається через кілька років.

Дефлектори для димових труб

Сильний вітер може задувати в трубу, тиснучи на вихідні гарячі гази. При цьому тяга знижується, частина диму не потрапляє з печі в трубу. Якщо ж на шляху вітру біля труби встановити перешкоду, то тяга відновиться.

Природними підсилювачами тяги є бетонні насадки до димової (витяжної) труби, а також всмоктувальні оголовки і дефлектори.

Завдяки зусиллю тяги, коефіцієнт корисної дії труби можна збільшити на 10 — 20%. Крім того, такий підсилювач заміняє ковпак, що прикриває трубу, і запобігає зменшенню тяги.

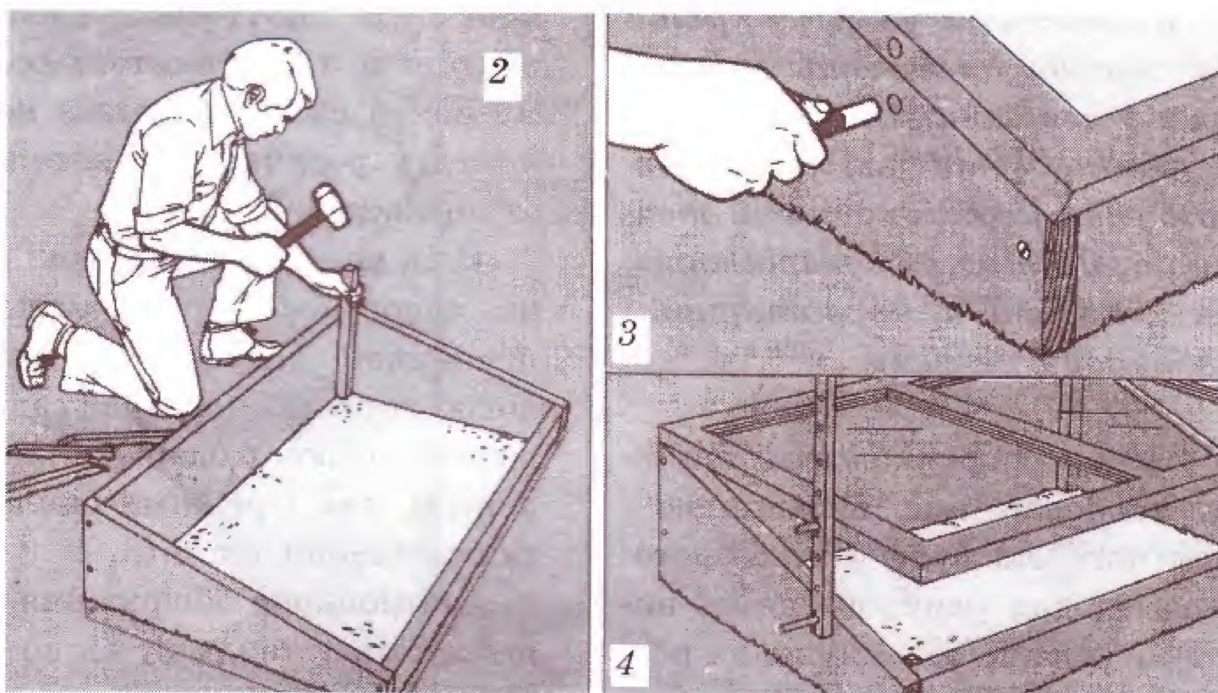
Дефлектор — від латинського слова deflectere — "відхиляти". Саме на принципі відхилення потоків повітря заснована робота цього пристрою. Струмені повітря, вдарившись об стінки верхнього стакана, обгинають його з боків. Інша частина повітряних потоків, ковзаючи по поверхні, рухається вгору, підсмоктуючи дим, що виходить, як знизу, так і зверху. При цьому рух у трубі стає більш інтенсивним, збільшується тяга в печі. Якщо ж вітер дме не горизонтально, а під кутом, зверху вниз чи, навпаки, знизу вверх, то він також сприяє посиленню тяги. Дмучи навскоси, він проникає знизу у верхній стакан через зазори і підсмоктує дим, що надходить у трубу.

Коли дме низовий вітер, проявляється один недолік, що властивий усім видам димників: під зводом даху виникають вихри, що сповільнюють вихід диму. Тому в більш досконалих дефлекторів знизу під парасолькою встановлюють конус, що відбиває потоки повітря з димом, розсікаючи їх і виводячи відразу ж назовні.

Засклена конструкція для вирощування розсади

Холодний парник нагадує встановлений на землю невисокий ящик. Насправді ж це — мініатюрна теплиця з навісним дахом із скла чи пластмаси. Ґрунт і повітря всередині парника нагріваються від сонячних променів (навіть якщо зовні мінусова температура), завдяки чому пророщування насіння можна розпочинати задовго до настання часу садіння. З приходом весни розсаду можна висадити на будь-якій ділянці саду й насолоджуватися квітами, фруктами й овочами набагато раніше природного терміну їх дозрівання.

Для верхньої частини парника можна використати стару віконну раму. Бічні стінки зробіть із стійкого проти ураження гниллю кедра,

Висота передньої стінки парника

чи якогось дешевшого просоченого лісоматеріалу, або з фанери для зовнішнього застосування, підганяючи розміри стінок під розміри віконної рами. Для холодних парників більшого розміру встановіть поряд дві — три віконні рами. У разі відсутності запасної рами виготовте її з бруса площею поперечного перерізу 50х50 мм і кожну сторону закрийте поліетиленовою плівкою. Повітря між двома полотнищами плівки слугуватиме добрим ізолятором. Бічні стінки парника робіть з похилом: висота біля заднього стінки — 300 мм, біля передньої — 150 мм. Парник повинен бути повернутий на південь, з похилом у бік полуденного сонця. Усі дерев'яні елементи, що не мають природної стійкості проти ураження гниллю, обробіть мідним нафтенатом, який не завдає шкоди рослинам. Не застосовуйте для просочування деревини креозот, пентахлорофенол або ртуть — вони токсичні. Внутрішню частину парника пофарбуйте у білий колір.

І, нарешті, встановіть підпірку для рами, щоб іноді її можна було тримати відкритою, тому що температура, вища за 20°С, шкідлива для розсади. Підпірка буде надійно утримувати раму у відкритому положенні навіть при сильному вітрі. Щоб запобігти надмірній втраті тепла морозними ночами, накривайте парник брезентом або листям і соломою.

За бажанням холодний парник можна перетворити на парник з підігрівом. Для цього вийміть усередині парника землю на глибину 150 мм, насипте шар піску товщиною 50 мм і укладіть на нього змійовик обігрівника, накрийте його пластмасовою сіткою з чарунками 10 мм і засипте шаром ґрунту товщиною 100—150 мм.

Виготовлення бічних стінок ***(рис.1)***. На відрізок фанери чи дошки 300х50 мм покладіть віконну раму так, щоб один з її кутів торкався лінії позначки висоти передньої стінки парника відносно нижнього ребра дошки, а другий її кут виступав за один з кутів верхнього ребра дошки на 5 мм. По діагоналі накресліть лінію і зробіть уздовж неї різ, формуючи одну бокову стінку парника, а потім по ній виріжте другу. Для виготовлення передньої і задньої стінок парника відріжте дві дошки розміром: 300х50 мм і 150х50 мм (їхня довжиною повинна дорівнювати довжині верхньої рами мінус товщина бокових стінок парника).

Складання парника ***(рис.2)***. Бічні стінки парника закріпіть шурупами на його передній і задній стінках, знявши рубанком їхні верхні грані до суміщення з боковими стінками, і заглибте парник у землю. Для цього в ґрунті підготуйте заглиблення 50 мм, встановіть в нього парник і біля внутрішніх кутів вставте в землю коли 50х50 мм, довжина яких біля задньої стінки повинна становити 450 мм, а біля передньої — 300 мм.

Встановлення підпірної рейки ***(рис.3 і 4)***. В отвори в бічних стінках парника, ближче до передньої стінки, і в бічних ребрах рами посадіть на клей чотири нагелі діаметром 10 мм, довжиною 125 мм (для отворів у стінках) і 100 мм (для отворів у рамі). У нагелях просвердліть отвори діаметром 3 мм. З відрізків бруса 50х25 мм підготуйте рейки підпірок (100 мм). У них просвердліть через 50 мм просвердліть отвори діаметром 15 мм.

Теплицю — власноручно

Кліматичні умови України не завжди сприяють квіткарям і овочівникам. Для вирощування овочів і квітів протягом року необхідно мати теплицю, де підтримуватимуться відповідні температурний і світловий режими.

Перед спорудженням теплиці господар має визначитися, для чого він буде її використовувати: для ранньовесняної вигонки зелені, вирощування розсади ранніх огірків, помідорів та інших теплолюбних культур чи для отримання продукції упродовж цілого року. Після цього обчислюють необхідну площу захищеного ґрунту виходячи з прийнятих норм висіву для кожної рослини, густоти посадки і, можливо, очікуваного врожаю з 1 м². В умовах теплиці рослини захищені від екологічного забруднення, холоду, затяжних кислотних дощів і граду, сильних вітрів тощо. Крім того, збільшується ефективність використання мінеральних добрив і пестицидів, які у відкритому ґрунті часто змиваються дощами, зменшується пересихання ґрунту, а також імовірність утворення поверхневої кірки, яка перекриває доступ кисню до кореневої системи.

Залежно від того, з якою метою використовуватиметься теплиця, її будують: без опалення; з тимчасовим опаленням (ранньою весною і в другій половині осені, в умовах заморозків і за низьких температур); з постійним опаленням упродовж усього зимового періоду. Якщо сівба планується на початок березня, а збирання врожаю — в кінці листопада, то тимчасове опалення для теплиці є обов'язковим. Як тимчасові опалювальні прилади найчастіше використовують військові печі-буржуйки, стаціонарні камінні печі та потужні електрообігрівачі з вентиляторами, тому що ні скло, ні плівка не захистять рослини від затяжних заморозків (−2 °С).

Слід враховувати високі ціни на енергоносії, тому важливо правильно вибрати як технологію вирощування (час садіння рослин, строки одержання продукції), так і режими опалення та освітлення теплиці.

Стаціонарне обігрівання влаштовують у теплиці, якщо планується створення зимового саду, оранжереї чи отримання овочевої продукції протягом цілого року. Доцільно використовувати водяне опалення, розмістивши опалювальний котел у помешканні чи цегляній прибудові до теплиці.

Матеріали для спорудження теплиць

Існує багато варіантів теплиць: односкатні, двоскатні, аркові, блокові, ангарні та інші. Каркас теплиці можна виготовити з дерев'яних рейок, металевих і пластмасових труб, армованого заліза чи металевого профілю. Каркаси теплиць встановлюють на залізобетонні, цегляні та дерев'яні фундаменти або на ґрунт. Покриття виконують із скла чи поліетиленової плівки. Останнім часом застосовують синтетичні плівки. На відміну від скла, поліетиленова плівка набагато легша і пропускає ультрафіолетові промені, завдяки яким в овочах та зелені збільшується кількість вітамінів. Невипадково більшість сучасних теплиць мають плівкове покриття. Цей матеріал зручний і легко зварюється з допомогою гарячої праски. За останні роки в Європі з'явилося багато надувних теплиць, які наповнюють звичайним повітрям за допомогою вентилятора. Такі теплиці монтують за кілька годин. Порівняно зі склом плівка має суттєвий недолік — під дією сонця, вітру та холоду вона швидко псується, рветься і тому використовується лише один сезон. Нині на ринку України з'явилася плівка зі строком служби 2—3 роки.

При облаштуванні зимового саду дах виконують зі скла.

Вибір місця для теплиці

Розташування теплиці повинно бути таким, щоб сонячні промені максимально потрапляли на поверхню ґрунту, тобто щоб вона освітлювалася зі сходу, півдня і заходу. Крім того, теплиця повинна бути надійно захищена від холодних північних вітрів і повинна мати достатній природний дренаж. Тому, як правило, для теплиці виділяють ділянку на невеликому південному схилі або біля будинку з південного боку. В ідеальному варіанті теплиця повинна бути добре освітленою і недосяжною для холодних північних і східних вітрів. Ґрунт має бути чорним. Світлий ґрунт відбиває частину сонячних променів, а чорний краще поглинає сонячну радіацію і швидше прогрівається, що дуже важливо для рослин. Саме завдяки цьому збільшується врожай овочів і краще ростуть квіти.

Як збудувати теплицю для отримання продукції протягом року?

Найменше витрат потребує будівництво пристінної односкатної теплиці (рис.1). Для максимального обігрівання і освітлення такі теплиці орієнтують на південь чи південний захід. Односкатні теплиці можуть бути з котлованом глибиною до 1 м (для поліпшення обігрівання теплиці) і без нього. Оптимальний нахил рами 45°.

Нахилені рами можна виготовити з дерев'яних брусків. Їх можна засклити або обтягнути плівкою (один—два шари). Нижню частину рами прикріплюють до дерев'яного бруса або бетонного фундаменту, а верхню — до опорного бруса. Для нижнього опорного бруса використовують деревину твердих порід. Оброблений антисептиком дубовий брус може прослужити 20 років. Над рамами на стіні будівлі необхідно зробити козирок з оцинкованої жерсті шириною не менш як 15 см. Стик між стіною і козирком надійно гідроізолюють герметиком, щоб під час дощу вода не затікала в теплицю по стіні. Щілини між рамами, а також між рамами й опорними брусами на зимовий період можна задути монтажною пінкою. Вхідні двері з невеличким тамбуром облаштовують з торцевого боку теплиці, а з протилежного — вікно для вентиляції.

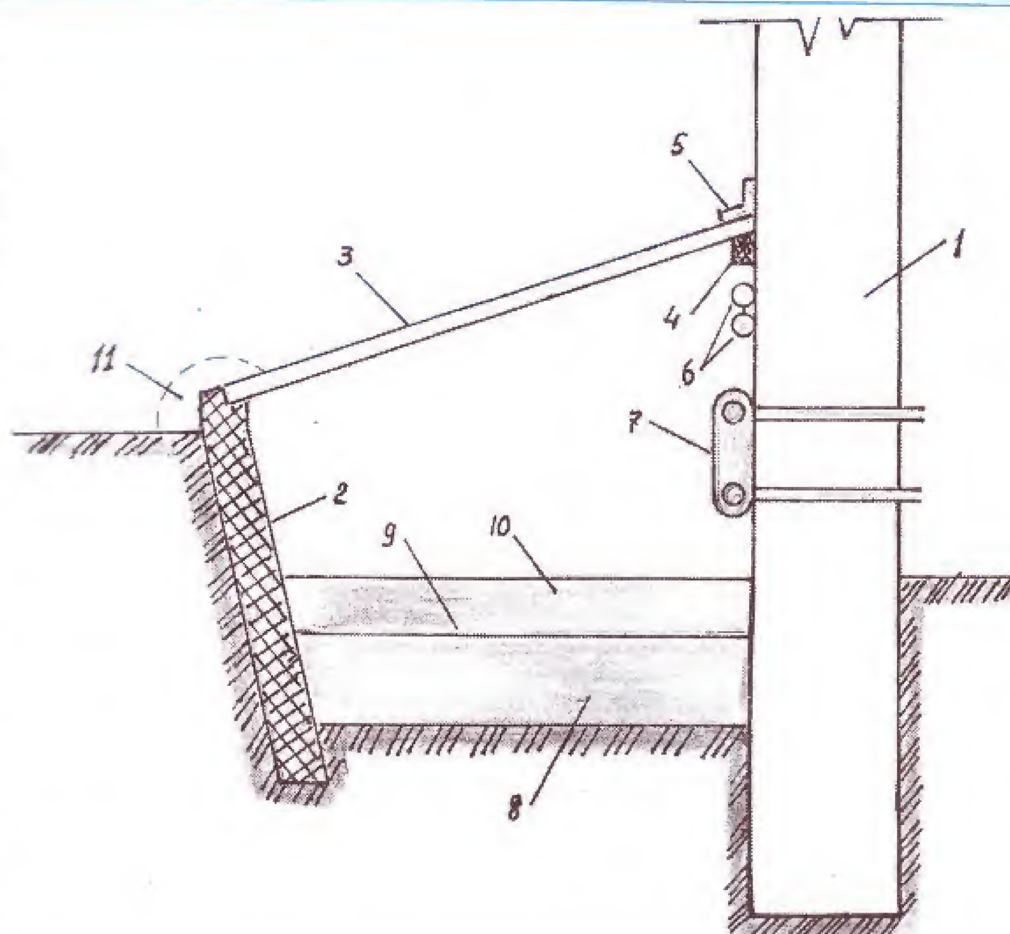

Рис.1. Пристінна односкатна теплиця: 1 — стіна будинку; 2 — бетонний фундамент котлована; 3 — засклена або обтягнута плівкою похила рама; 4 — упорний брус; 5 — захисний козирок; 6 — лампи денного освітлення; 7 — батереї опалення; 8 — біопалево; 9 — гашене вапно (пушонка) або деревний попіл; 10 — поживний ґрунт; 11 — шар гною чи солом'яні мати на зимовий період

Недостатній повітрообмін, як і висока вологість, призводять до ослаблення рослин і зниження стійкості проти хвороб і шкідників. Пристінна теплиця дає змогу використати для її обігрівання взимку водяне опалення жилого будинку. Також використовується і біологічне обігрівання (кінський чи коров'ячий гній). Для цього на дно котловану теплиці укладають гній разом із соломою, листям, подрібненими стеблами рослин і 10% ґрунту шаром 30—35 см. Щоб запобігти розвитку в ґрунті хвороботворних грибів, біопаливо посипають вапном (0,3 кг на 1 м^2) або деревним попелом (0,6 кг). Поверх вапна біопаливо вкривають шаром ґрунту товщиною 18—20 см.

Щоб уникнути проникання холоду крізь бетонний фундамент, його зверху на зимовий період вкривають шаром гною чи солом'яними матами (див. рис.1).

Пристінну теплицю можна виконати у вигляді напіварки. Для цього замість дерев'яних рам використовують металеві чи пластикові труби, які згинають і прикріплюють до бруса на стіні будівлі і фундаменту чи до наземного бруса теплиці. Такі теплиці вкривають поліетиленовою плівкою. Кінці останньої прикріплюють до дерев'яного бруса. Верхній брус кріплять під козирком, а нижній — притискають до фундаменту. Взимку нижній брус прикривають гноєм, ґрунтом чи солом'яними матами, як і дерев'яні рами теплиці.

Далеко не завжди є можливість розмістити теплицю біля будинку. Крім того, її невеликі розміри не завжди доцільні. Тому в більшості випадків теплиці споруджують окремо від будинку, використовуючи його та інші господарські приміщення тільки як захист від холодних північних і східних вітрів.

Найзручнішою і нескладною у спорудженні є плівкова аркова теплиця. Її розміри залежать від можливостей спорудження арки і необхідної площі закритого ґрунту.

Котлован під теплицю повинен мати глибину 80—100 см і ширину 3,5—5 м. Довжина його залежить від розміру присадибної ділянки та намірів господаря. Висота теплиці від дна котловану до верхньої точки арки становить 2,5—3,5 м.

Стіни котловану бетонують або викладають з цегли. Дуги арок встановлюють при бетонуванні стін або після облаштування фундаменту. Щоб полегшити роботи з встановлення аркових дуг, нерідко в бетон вставляють дерев'яні кілочки, товщина яких дорівнює товщині дуги, які після затвердіння фундаменту висвердлюють. В отвори від кілочків вставляють кінці аркових труб, які скріплюють між собою з внутрішнього боку для отримання необхідної жорсткості. Перетини між арковими дугами, за виключенням верхньої поздовжньої, встановлюють під кутом 45°, що не тільки надає жорсткості каркаса, а й сприяє кращому стіканню води з плівки під час дощу.

При виконанні зварювальних робіт необхідно ретельно відшліфувати місця зварювання, щоб уникнути порізу плівки.

Після встановлення каркас старанно фарбують білою олійною фарбою, щоб запобігти псуванню плівки іржею.

Щоб ґрунт менше охолоджувався, кругом теплиці, впритул до плівки, нагортають вал з гною, торфу, тирси, листя і присипають землею.

Опалення теплиці

Метою будь-якої системи опалення теплиці чи зимового

саду є створення комфортної температури для розвитку рослин, тобто нагрівання повітря до температури 18—22°С і підтримання її на цьому рівні.

Повітря передасть комфортну температуру стінам теплиці, плівці, ґрунту, рослинам та іншим предметам. Плівка чи інше покриття, стіни частину тепла передають зовнішньому повітрю, тому тепло потрібно безперервно подавати, тобто підтримувати тепловий баланс.

Система обігрівання теплиці складається з теплогенераторів (печей, котлів) і приладів (батарей, радіаторів). Коефіцієнт корисної дії котла з батареями чи радіаторів значно вищий, аніж звичайних печей.

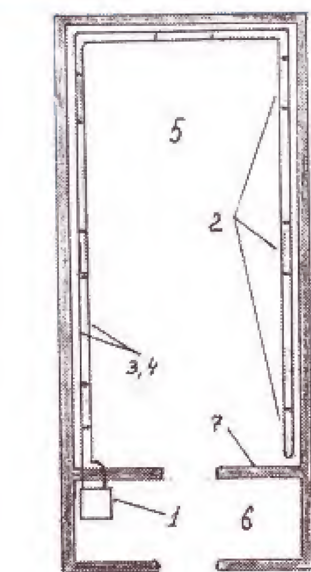
Котел нагріває воду в системі і при досягненні необхідної температури виключається, щоб економити паливо. Трубопровід повинен швидко, з найменшою втратою тепла подати нагріту воду до радіаторів. Останні обладнані термоклапаном і швидко нагрівають повітря в теплиці.

Для забезпечення постійного опалення протягом зимового періоду з північного боку і з торця теплиці будують невеличку котельну, яка одночасно використовуватиметься як тамбур і приміщення для зберігання інвентаря.

У разі використання газового котла необхідно виготовити проектну документацію. Для обігрівання теплиці біля стін розміщують саморобні трубні радіатори чи промислові батареї (чавунні, сталеві, панельні, сталеві листотрубні, алюмінієві, біметалеві секційні).

Найбільший коефіцієнт тепловіддачі мають радіатори з алюмінієвих сплавів, але, враховуючи їх недоліки, краще застосовувати біметалеві секційні радіатори. Схема влаштування опалення теплиці нічим не відрізняється від схеми опалення жилого будинку.

Для підтримання стабільної температури води в контурі опалення, а токож економної витрати газу при нагріванні води в котлі без використання насоса примусової подачі води необхідно, щоб центральна магістральна труба подачі гарячої води від котла до радіаторів мала постійний похил 0,5 см на 1 м, а зворотна труба від останнього радіатора до котла мала таке ж зниження (рис.2). Котел встановлюють на такій висоті, щоб патрубок зворотної труби знаходився на рівні кінця її магістрального трубопроводу. В цьому випадку нагріта в котлі вода самопливом в міру охолодження буде повертатися назад, у котел.

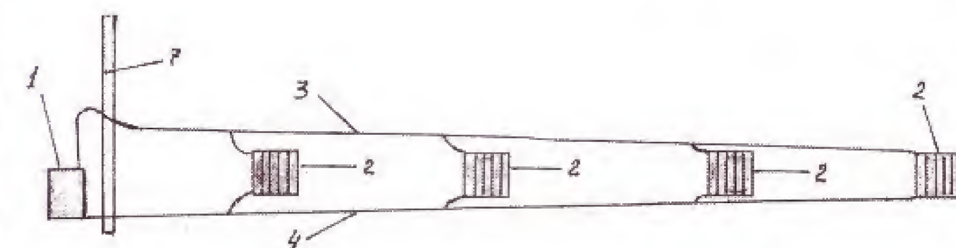

Рис. 2. Схема опалення теплиці: 1 — котел; 2 — батареї опалення; 3 — магістральна труба гарячої води; 4 — магістральна труба для зворотного повернення води; 5 — теплиця; 6 — котельна; 7 — цегляний перестінок між котельною і арковою теплицею

Освітлення теплиці

Урожайність залежить від забезпечення належних умов для кожної культури: це оптимальний температурний режим, концентрація вуглекислоти, якісні субстрати та їх забезпеченість елементами живлення, дезінфекція ґрунту, дотримання ротації культур, якість садивного матеріалу і оптимальний режим освітлення рослин. Той, хто вирощував взимку на підвіконні помідори, огірки чи інші овочеві культури, переконався, що без додаткового освітлення врожаю можна й не дочекатися. Така ж ситуація і в теплиці. Короткий світловий день у зимовий період і похмура погода значно ослаблюють силу росту і погіршують умови розвитку рослин.

Найбільш вимогливі до світла плодові культури — представники сімейства гарбузових, пасльонових, бобових; менш вимогливі рослини ті, що вирощують для отримання вегетативних органів, — капуста, коренеплідні та листяні овочеві культури.

Найбільш економічними й ефективними є лампи денного освітлення, які розміщують на стелі і з боків теплиці. З метою економії електроенергії і поліпшення освітлення ґрунту лампи обладнують пристроєм для опускання і піднімання в міру росту рослин.

У теплиці при наявності опалення й додаткового штучного освітлення можна протягом осінньо-зимово-весняного періоду вирощувати огірки, помідори і як ущільнювачі використовувати зелені вигонки різних культур. Як показує досвід, доцільно вирощувати овочі в два обороти: в осінньо-зимовий через недостатність світла легше вирощувати помідори, а в зимово-весняний, коли збільшується сонячне освітлення — огірки.

Будинок із зимовим садом

Останнім часом стали популярними будинки з зимовим садом-теплицею. Такі будівлі потребують чималих матеріальних витрат і професійності будівельників.

Але є новаторські архітектурні проекти, які по кишені середньому класу. На мій погляд, дуже вдало виглядає проект двоповерхового будинку з зимовим садом архітектора з Вінничини С. Донченка (рис.3).

Для кращого освітлення передбачено терасні грядки. Висота у двох рівнях. Стіни і похилий дах частково засклені. Освітлення доповнюється за рахунок ламп денного світла.

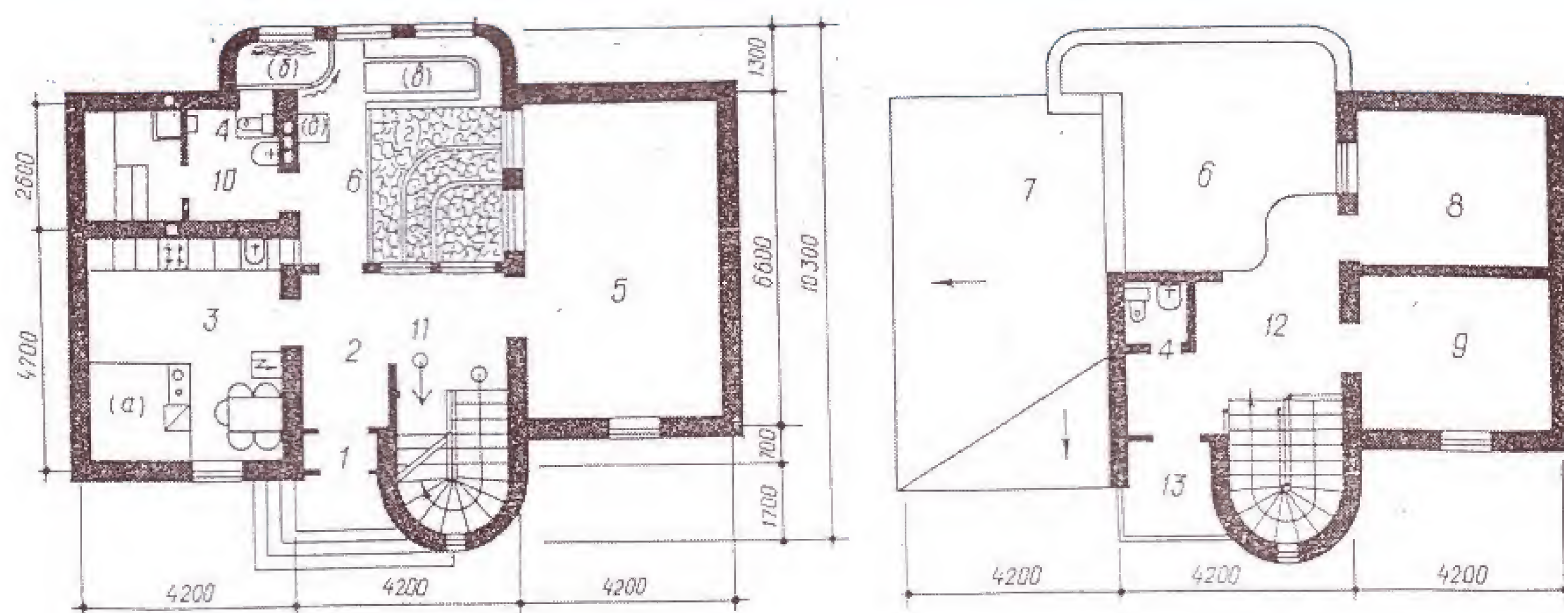

Рис. 3. План 1-го і 2-го поверхів: 1 — тамбур; 2 — передпокій; 3 — кухня; 4 — санвузол; 5 — світлиця; 6 — сад-теплиця (б — басейн, в — стіл, г — тераса, д — камін); 7 — дах; 8, 9 — спальні; 10 — сауна; 11 — підвал; 12 — хол; 13 — балкон.
Основні будівельні матеріали: цегла — 75 тис. шт.; цемент — 13 т; панелі перекриття — 18 шт., розміром 4,2х1,2 м; шифер чи інше покриття — 130 м²; скло — 40 м².

Декоративний куточок для відпочинку з екзотичними карликовими деревами, ліанами, виноградом, кімнатними квітами та акваріумом можна використовувати і для весняного вирощування розсади та зимової вигонки квітів.

Характерною особливістю цього проекту є те, що окрім саду-теплиці, сауни і басейна в домі, на кухні, передбачена піч-лежанка — це тепло і їжа, і постіль, і найкращі ліки при захворюваннях хребта та застудах.

В.В. Тарасюк

Кілька порад щодо використання комплектів обладнання для теплиць

Найпростіший спосіб спорудити теплицю — придбати комплект обладнання. Сьогодні у продажу є велика кількість моделей з дерев'яними і металевими каркасами, які можна встановлювати окремо і прибудовувати до іншої споруди, різних розмірів і вартості.

Теплиці з каркасом із алюмінію міцні, довговічні й виправдовують свою високу вартість. Проте багато хто віддає перевагу традиційним спорудам з дерев'яними каркасами. Теплиці з рамами із стійкого проти дії гнилі кедра красиві й довговічні, але дуже дорогі. Теплиці з рамами із м'яких порід дерев коштують приблизно стільки ж, що й з рамами з алюмінію, але недовговічні, якщо їх регулярно не обробляти спеціальним просочуванням (не шкідливим для рослин).

Теплиці будь-якого типу потрібно встановлювати на міцну рівну основу. Для всіх видів теплиць, за винятком найменших, які можна встановлювати безпосередньо на землю, доцільно підготувати цоколь з блоків просоченої деревини або бетону шириною, не меншою від 200 мм, із заглибленням у землю не менше як на 150 мм. Нижню частину рами теплиці кріплять на цоколі з допомогою кріпильних елементів, наданих заводом-виготівником. Для основи з суцільним настилом підлоги слід підготувати бетонну плиту.

Більшість комплектів постачають уже з нарізаним склом і в готовому до встановлення вигляді. Якщо ви хочете вставити інше скло, то купуйте спеціально призначене для теплиць. Панелі з жорсткої пластмаси, які іноді застосовують замість скла, легкі і прості у використанні, але погано зберігають тепло і згодом тьмяніють.

Дерев'яна теплиця

та влаштування вентиляції в ній

Форми і розміри теплиць досить різноманітні. Початківцю-городнику важко зорієнтуватися у великій кількості конструкцій. Тому при виборі того чи іншого варіанта теплиці передусім зважають на її призначення, а також суму виділених на будівництво коштів.

Перед спорудженням потрібно обміряти ділянку землі, відведену під культури. При цьому підраховують тільки корисну площу (виключаючи ту, що займатимуть доріжки, двері та обладнання). У теплиць, які встановлюють окремо від інших будівель, стіни можуть бути прямими або трохи під нахилом. Форма даху — одно- чи двосхила.

Теплицю можна повністю засклити. Або одну чи кілька стін обшити дошками чи викласти з цегли до висоти розташування стелажів. Кожен тип теплиці має свої переваги. І їхній вибір, як зазначалося вище, залежить від призна-

чення теплиці. Так, якщо рослини вирощуватимуть на грядках, то для створення достатньої освітленості необхідна повністю засклена теплиця. Коли ж більшість культур буде посаджено в горщики, потрібне встановлення стелажів (див. фото), отже, нижню частину стін, за бажанням, можна зробити суцільною.

Для зручності користування теплиця повинна мати такі мінімальні розміри: висота в карнизі — 1,65 м; висота під гребенем — 2,4 м; висота дверей — 1,8 м; ширина дверей — 0,6 м (0,9 м — якщо використовуватимуться тачки).

У разі вибору конструкції враховують такі фактори, як вільний доступ до рослин, світлопроникність покриття, його еластичність і міцність та експлуатаційні властивості теплиці. Наприклад, у місцевостях, де сильні поривчасті вітри є частими гостями, термін

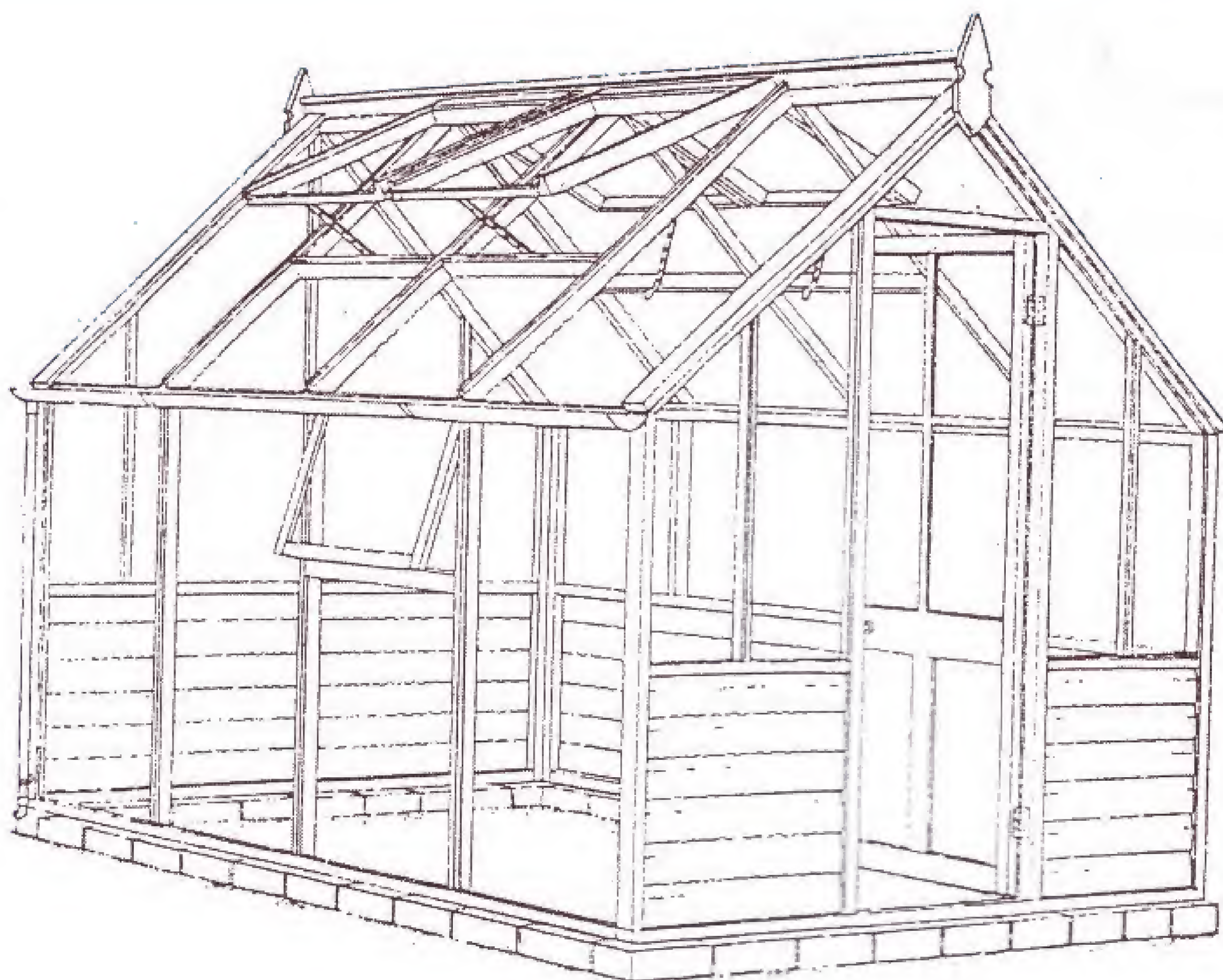

Рис.1. Конструкція дерев'яної теплиці.

раз
н а

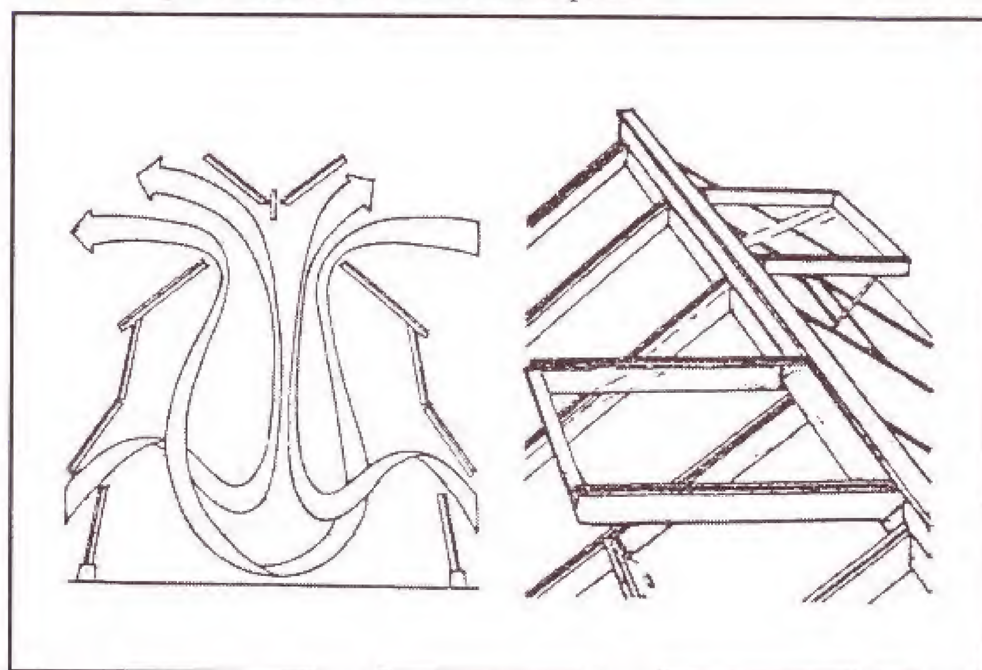

Рис.2. Схема вентиляції та розташування пригребеневих кватирок.

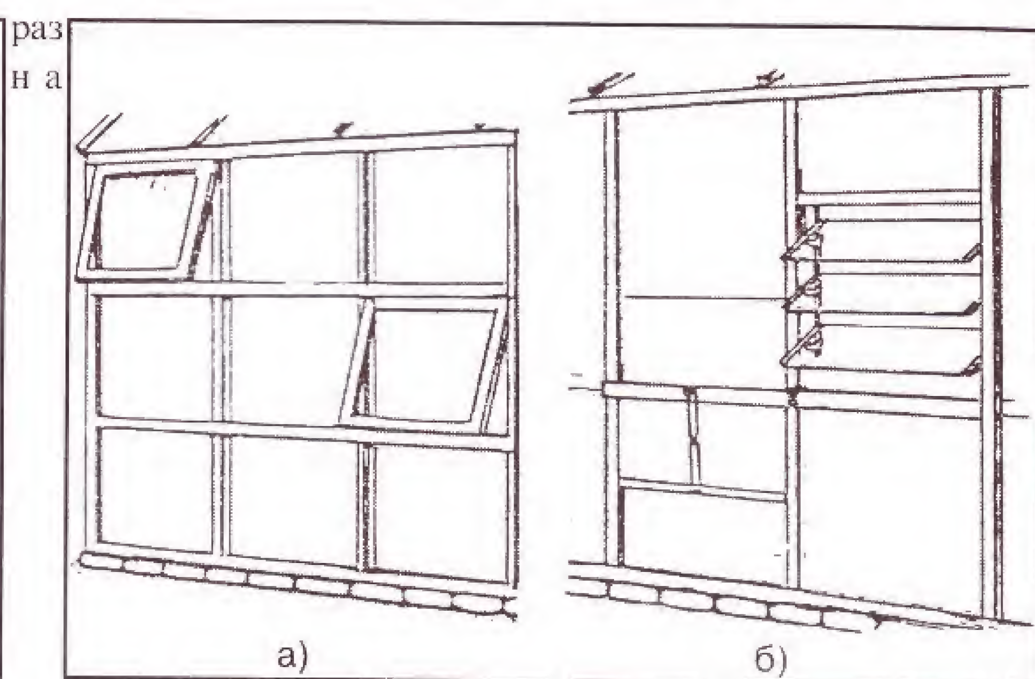

Рис.3. Розташування бічних кватирок (а) та бічних жалюзі (б).

служби споруд з плівковим покриттям різко скорочується.

Світлопроникність покриття важлива тільки взимку та напровесні. Влітку світла надходить набагато більше, ніж потрібно рослинам. Отже, цей показник враховують тільки під час садіння ранніх культур.

Виходячи з реалій нашого сьогодення, коли не кожному сімейний бюджет дозволяє придбати для будівництва теплиці дорогі матеріали, рекомендуємо дерев'яну конструкцію (рис.1).

Теплиця з дерев'яного бруса, ретельно зібрана та встановлена на фундамент з цегли або бетону, прослужить вам довго. Цьому сприятиме попередня обробка дерева антисептиком, а ще краще — періодичне покривання його натуральною оліфою приблизно один п'ять років. Крім привабливого зовнішнього вигляду дерево має свої переваги — з ним легко працювати, зокрема при навішуванні додаткових стелажів, защіпок, гачків, натягуванні дроту для витких рослин.

Основним матеріалом для укриття слугує скло та полімерні прозорі матеріали. Найкраще брати для теплиць кондиційне скло. Браковані листи з нерівною поверхнею та утвореними під час виготовлення повітряними кульками не підходять. Бо кулька, яка знаходиться у склі, при відповідному положенні сонця починає як лінза фокусувати світло в одну певну точку, викликаючи місцеве теплове пошкодження листя.

Дуже часто господарі застосовують для покриття поліетиленову плівку, яка дешевша за скло і не б'ється. Проте під дією ультрафіолетових променів вона швидко руйнується і тому прийнятна для використання лише один-два рази. Крім того, за рахунок електростатичного притягання на плівці з часом накопичуються дрібні частинки пилу, що знижує її світлопроникність.

Важливо, щоб плівка була добре натягнута на каркас теплиці, бо за сильного вітру вона битиметься об нього і швидко порветься.

Для окремо розташованої теплиці потрібно вибрати місце, захищене від вітру, щоб зменшити витрати тепла. Іноді початківці зупиняються на ділянках, обсаджених деревами. Але навіть ті з них, що не затінятимуть теплиці, створюватимуть складності через краплі дощу, які падатимуть з листя та гілок на конструкцію. Серйозних по-

ПАРНИК З АРКОВИМ ДАХОМ

Арковий парник, закритий поліетиленовою плівкою, легко скласти й встановити прямо на грядці. У будь-який момент його можна легко розібрати, перенести і встановити на іншому місці, чи забрати на зберігання.

Основою конструкції парника є каркас (рис. 1), що складається з двох однакових торцевих рам, двох однакових бічних рам і аркового даху. Торцеві і бічні рами зроблені з дерев'яних брусків перерізом 30х40 мм, що з'єднуються між собою в шип-паз. Готові рами обов'язково обробляють антисептиком, встановлюють прямо на землі в потрібному місці і з'єднують гачками.

Дах — арковий, складений з дуг і поздовжніх металевих прутків діаметром 6 мм за допомогою зварювання. Для його встановлення відігнуті кінці дуг вставляють у глухі отвори діаметром 8 мм, просвердлені у верхніх повздовжніх брусках бічних рам.

Складений каркас закривають поліетиленовою плівкою. Торцеві і бічні рами обтягують плівкою із зовнішнього і внутрішнього боку (рис.2). Краї плівки закріплюють, прибиваючи маленькими цвяхами реєчки перерізом 10х15 мм (штапики).

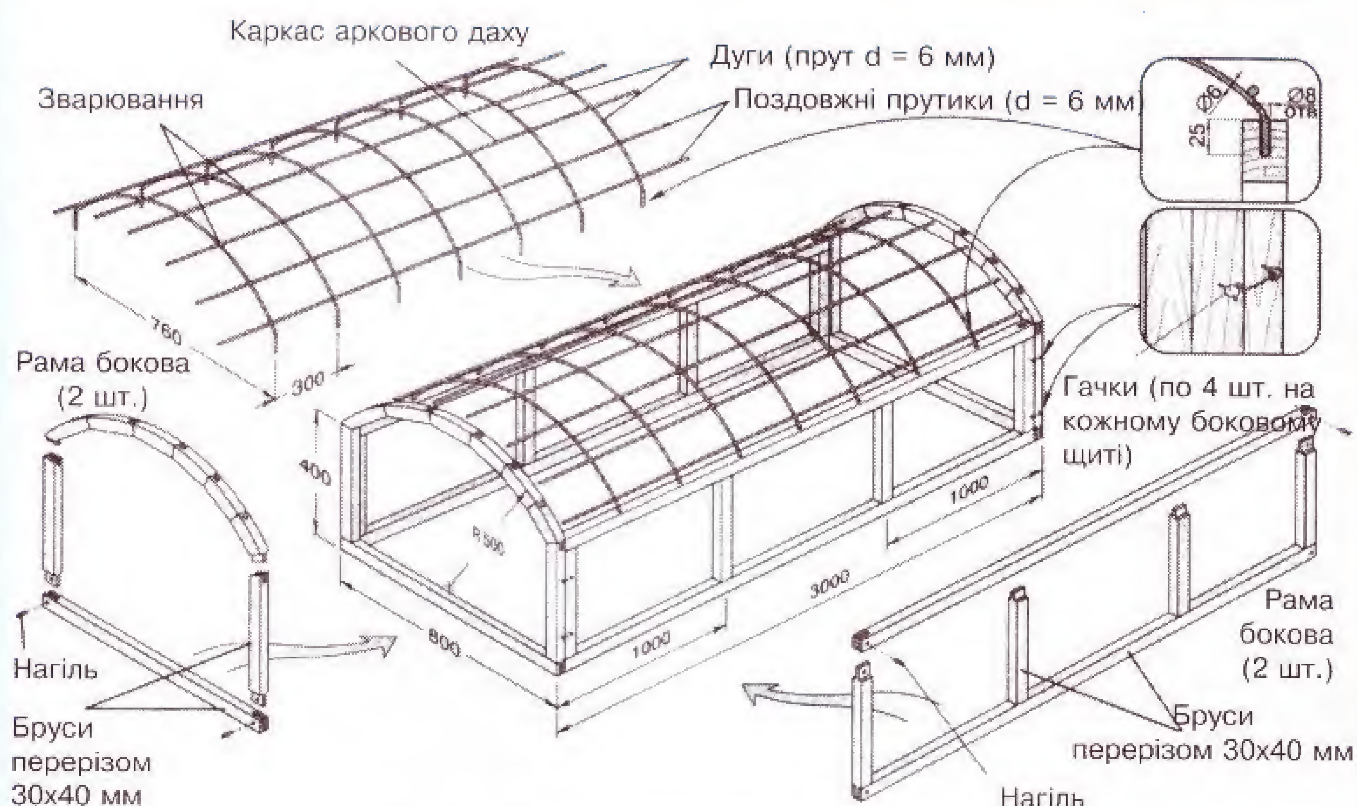

Рис.1. Каркас аркового парнику

Рис.2. Кріплення плівки на каркасі парнику

Зверху парник накривають цільним полотнищем плівки довжиною 3,1—3,2 м і шириною близько одного метра. Повздовжні краї полотнища фіксують рейками перерізом 15х25 мм і довжиною 3 м (по дві рейки на кожен бік). Край плівки закладають між двома складеними разом рейками, що з'єднують цвяхами довжиною 25—30 мм із кроком 15—20 см. До бічних рам каркаса ці рейки "пристібають" гачками — по 4 шт. з кожного боку.

Поперечні краї плівки до торцевих рам притискають гумовими стрічками. Це дозволяє легко і просто провітрювати парник у теплі дні — досить відстібнути гачки і відкинути полотнище даху з одного боку парника.

Якщо потрібно, довжину парника можна нарощувати секціями по 3 м, пристиковуючи до уже встановлених додаткові бічні рами.

Служить такий парник досить довго. Плівка добре натягнута і надійно закріплена, тому не пошкоджується ні від сильного дощу, ні від вітру. Крім того, вона не стикається із землею і завжди залишається чистою.

шкоджень можуть завдати теплиці великі зламані гілки.

Найкращою для зведення теплиці є добре осушена ділянка з рівною поверхнею.

Оскільки парниковий ефект викликає швидке підвищення температури всередині теплиці, а застояне повітря є ідеальним середовищем для поширення хвороб і шкідників, то особливу увагу треба приділити системі вентиляції. Адже за активної вентиляції створюється і підтримується збалансований мікроклімат у приміщенні.

Щоб підтримувати оптимальну температуру влітку, теплиці обладнують кватирками (схему вентиляції та способи встановлення кватирок і жалюзі зображено на рис.2, 3). Для повноцінної вентиляції загальна площа пригребеневих кватирок повинна становити 1/6 частину площі підлоги (а то й більше).

Враховуючи дані рекомендації, вважаю, кожен господар зможе вибрати конструкцію теплиці відповідно до своїх вимог та можливостей.

Зимовий сад – мрія чи реальність?

Кожен власник приватної оселі може дозволити собі використати частину веранди, холу, прибудови до будинку, верхній поверх або окрему будівлю для створення зимового саду, адже це місце для ідеального відпочинку. До революції зимові сади могли собі дозволити лише високопосадовці чи найбагатші люди в зв'язку з величезними витратами на опалення і освітлення. До середини XIX століття словосполучення "зимовий сад" у багатьох європейських мовах використовувалося як метафора, означаючи місце, казкову країну, де можна відпочивати, а маленькі пташки принесуть смачну їжу.

Так, мрія господаря зимового саду — знаходитися протягом року серед заспокійливої зелені і прекрасних квітів. Адже взимку, коли земля покрита снігом, а дерева гнуться від поривів холодного вітру, так радують очі зелені гілочки або квітка, яка тільки-но розпустилася.

Ось і ми з дружиною сиділи одного вечора на веранді і думали, як же нам її перебудувати чи відремонтувати. Планували, скільки це коштуватиме, адже сім'я наша не має дуже великих грошей. І вирішили зробити зі старої веранди площею 40 кв. м зимовий сад. Власними руками. За два місяці основні роботи було виконано. Дружина займалася рослинами і дизайном, я — будівельними роботами і облаштуванням. Вийшло доволі затишно і красиво (див. фото). Багато хто не вірить, що це можна зробити власноручно і досить швидко. Але, як говорять, очі бояться, а руки роблять. Отож сміливо беріться за справу, а я дам деякі поради.

Починаючи створювати зимовий сад, необхідно поєднати красу рослин зі зручністю догляду за ними і розмістити спеціальне обладнання для підтримки відповідних кліматичних та екологічних умов. Вирішивши переобладнати вашу веранду, оранжерею чи прибудову під зимовий сад, насамперед необхідно врахувати кілька ключових моментів: вертикальне скління, денне освітлення та підтримання потрібної температури і вологості. Якщо є можливість, доцільно зробити прозорий дах, який пропускав би сонячне проміння. Питання опалення можна вирішити самостійно або запросити спеціаліста для консультації.

Унікальність зимового саду полягає в тому, що це куточок живої природи, який використовується як житлове приміщення. Він повинен походити на елемент природного ландшафту. При цьому дуже важливо правильно розмістити рослини в зимовому саду. Вибір рослин повинен відповідати смаку господаря і потребам самих рослин. Розміщувати рослини необхідно так, щоб вони не перевантажували приміщення, привертали увагу і не затінювали одна одну. Важливим є також поєднання рослин за висотою, формою і колірною гамою. Місткості для рослин (горщики і кашпо) повинні бути добрані відповідно до стилю інтер'єра (колір, фактура, товщина стінок, матеріал), розміру і форми кореневої системи, типу рослини (вологолюбна чи ні).

Доглядаючи за рослинами, потрібно мати на увазі, що недостатнє чи надмірне живлення, несприятливі зовнішні умови — сухість ґрунту, надлишкова вологість, невідповідна температура, неправильне затінення — призводять до захворювань і ураження шкідниками. Уникнути цього можна тільки правильним доглядом, тому, вирішивши самостійно створити зимовий сад, не зайвим буде купити книжки, з описанням особливостей тої чи іншої рослини; вони допоможуть грамотно розмістити їх, створивши свій неповторний естетичний і функціональний ансамбль.

Правильно добрані й розміщені зі смаком композиції рослин позитивно впливають на настрій людей, створюють психологічно сприятливе середовище і певний комфорт.

Так, зимовий сад несе в собі не тільки естетичний аспект, це також метод оздоровлення атмосфери приміщень житлових будинків. Рослини зменшують кількість мікробів у повітрі. Проти кожного виду мікробів і бактерій ведуть свою боротьбу певні рослини. Вони утворюють і виділяють леткі фітоорганічні речовини, що вбивають стафілококи, стрептококи, синегнійну паличку, сарцини, кишкову паличку, спори грибів тощо. За даними німецьких учених, повітря в закритих приміщеннях, містить понад 1000 шкідливих речовин, включаючи близько 250 високотоксичних і близько 15 канцерогенних. Рослини фільтрують велику частину шкідливих речовин, що осідають на листках і повітряних коренях, поглинають шум і побутові запахи. Рослини мають потребу у воді і випаровують вологу, таким чином, вологість повітря підвищується, пил від дрібних частинок води осідає. Рослини споживають усього лише 1—2% виробленого ними кисню, а рештою дихають люди. Легкі іони, насамперед, негативно заряджені іони кисню, поліпшують самопочуття людини, додають сил. У міських приміщеннях їх кількість у 50 разів нижча від норми. Рослини виділяють речовини, що сприяють утворенню легких іонів. Знижена вологість повітря несприятливо впливає не тільки на стан рослин, а й на здоров'я людини. Рослини самі формують вологість повітря в будинку, випаровуючи вологу з різною

доцільним буде розставити квіти в декілька ярусів, починаючи з дна водойми. Для цього використовують спеціальні рослини, яким потрібно багато вологи.

Відомо, що аромати багатьох рослин лікують, відновлюють сили, нормалізують різні функції організму — сон, кровообіг, артеріальний тиск, серцевий ритм, подих, захисні функції. Навіть колір рослин впливає на настрій, самопочуття, тонус, працездатність.

Серед буяння кольорів і запахів доцільним є розміщення

декількох кліток з канарейками, папугами або іншими співучими пташками. Тут виграшно виглядатимуть дерев'яні різні меблі або гарнітур з лози. Для повного задоволення можна поставити і крісло-качалку. У такому саду відпочинок буде дійсно якісним і відновить сили. Адже в наш час, повному стресів, так приємно опинитися у царстві природи, закрити очі і розслабитися, слухаючи цвірінькання пташок, дзюрчання води та відчуваючи божественний букет ароматів. Відпочинок у такому саду відшкодує затрачені на його створення зусилля та кошти. А ваша родина, друзі і гості будуть у захваті. Натхнення і фантазії вам у цій непростій, але приємній справі.

швидкістю, залежно від температури повітря і його вологості.

Підвищити вологість також можна, встановивши фонтанчик, декоративний струмочок, водоспад або маленький пруд. Маючи бажання і фантазію, це можна зробити власноруч, використавши стару ванночку, акваріум чи іншу місткість. Дно споруди можна гарно викласти раковинами та камінням, привезеним з морського узбережжя. Навколо водойми

Василь Кирпатенко,
смт Тараща Київської області

Вправа для Вашої фантазії:

зробіть такий столовий куточок для своєї дачі.

Фото: Т.Лазебник

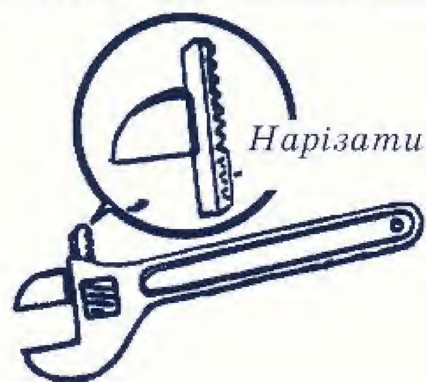
Меблі власноручно

Поради господарю

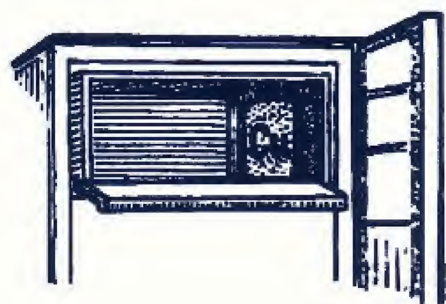
Продовживши гвинтову нарізку пропилами ножівкою на одній з губок розсувного гайкового ключа, можна трохи збільшити величину захоплення.

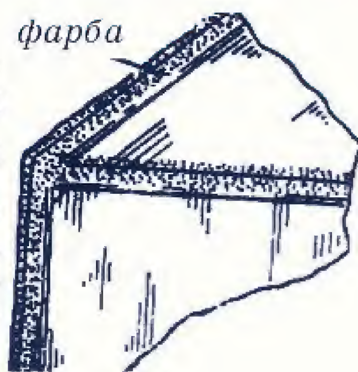
Встановивши під лапки електричного розняття для внутрішньої проводки гумові прокладки, ви надійніше закріпите її в гнізді. Стіна під лапками не викришуватиметься.

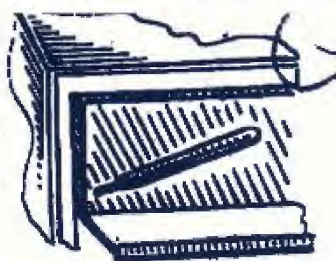
Якщо за вашої відсутності можливе відключення електроенергії, уникнути розморожування продуктів у холодильнику допоможе вміщений у морозильну камеру шматок металу високої теплоємності, наприклад мідна болванка. З точки зору гігієни її слід обгорнути поліетиленовою плівкою. Добре "проморожена" болванка утримуватиме холод протягом 8 — 10 годин.

Поліетиленова плівка парника досить швидко руйнується в місцях стикання з деталями каркаса. Якщо змастити плівку в цих місцях олійною фарбою, термін її служби істотно збільшиться.

Зазвичай щоб відновити цілісність "розірваного" ртутного стовпчика медичного термометра, його струшують, однак це не завжди приводить до бажаного результату. Тоді струсніть термометр кілька разів, помістіть його на хвилину в сніг або лід, після чого знову кілька разів енергійно струсніть.

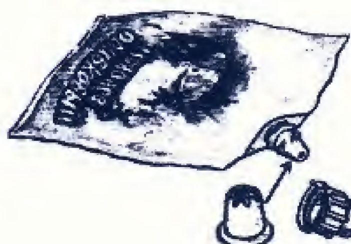
Порада для тих, хто зрідка користується сокирою. Години за дві до початку роботи покладіть його у відро з водою: сокирище розбухне і сокира не зіскакуватиме.

Якщо після тимчасового відключення води у вашому будинку напір у кранах різко зменшився, не поспішайте викликати сантехніка. Спочатку відкрутіть і прочистіть від іржі фільтри на кінцях зливів — їх мають практично всі імпортні й більшість вітчизняних кранів.

Порожній пакет з-під майонезу з носиком-дозатором легко перетворити на шприц для кремів, відрізавши дно і зробивши в носику фігурні надрізи.

Якщо ущільнювальна гума дверцят холодильника прилипає до шафи, змастіть поверхню ущільнення тонким шаром соняшникової олії (ні в якому разі не машинною — вона роз'їдає гуму).

Рибацьку коробочку-контейнер для гачків і грузил можна використати і для збереження маленьких гудзиків та інших дрібних швейних предметів.

Головна проблема під час вирощування зеленої цибулі на підвіконні — постійно стежити за рівнем води в банці: не перелити і не дати оголитися корінцям. Помістіть у банку з водою кружечок пінопласту завтовшки 1,5—2 см, в якому проріжте отвір для корінців цибулини. Про поливання можна забути.

А якщо у воду додати "мінералку", наприклад Єсентукі, швидкість росту стрілок зросте у 2—3 рази.

Шановні читачі! Чекаємо на Ваші "Поради господарю" та "Поради господині". Надрукований матеріал буде оплачений.

Поради господині

Якщо прання, завдяки автоматизованим пральним машинам, сучасній господині не завдає багато клопоту, то прасування одягу вимагає неабияких зусиль, часу, а головне — терпіння. Деякі поради допоможуть швидше впоратися з такою необхідною справою.

◆ першими прасувати краще синтетичні речі, потім з вовни та шовку, а на завершення — бавовняні та льняні;

◆ перед прасуванням речі зволожують, ступінь зволоженості та температура праски залежать від властивостей тканини;

◆ шерстяні речі зволожують сильніше, деякі з них можна навіть відпарити, при зволоженні та нагріванні шерстяні речі розм'якшуються, тому їх можна легко розтягнути і надати їм певної форми. Намагайтеся не розтягнути трикотажні вироби. Особливо резинку;

◆ шерстяні вироби рекомендується прасувати через вологе полотно, а іноді і без нього, щоби вони не блищали. Треба досягти повного висихання речі, інакше волога, що залишиться, може спричинити зсідання;

◆ підкладкові тканини — саржа, сатин, шовк — не потребують вологої обробки, оскільки від цього вони втрачають блиск і на них можуть утворитися водяні плями;

◆ шовкові речі зазвичай трохи недосушують і прасують без додаткового зволоження. Не варто бризкати водою — можуть залишитися плями та зморшки;

◆ нейлонові тканини та шовк гарячою праскою прасувати не можна;

◆ речі з бавовняних тканин не слід пересушувати;

◆ оксамит, велюр, інші подібні тканини прасують з вивороту, склавши лицьову сторону з лицьовою (тоді ворс однієї сторони увійде у ворс другої);

◆ білу білизну прасують з лицьового боку, кольорову білизну і тканини, що мають блиск — із зворотного;

◆ щоб не спалити речі гарячою праскою чи запобігти появі блиску, застосовують тонку полотняну тканину (суху чи злегка зволожену), через яку прасують окремі місця;

◆ сукні та блузки завжди прасують з вивороту, але закінчувати прасування треба з лицьового боку;

◆ випрасувану річ не слід ховати відразу в шафу, краще залишити повісити деякий час на повітрі, щоб виріб не зім'явся і цілком просох;

◆ водять праскою завжди по прямій нитці і вздовж, і впоперек: під час прасування навскіс можна деформувати деталі виробу і зіпсувати його; щоб випрасувати річ, яка викроєна навскіс, праску потрібно просувати тільки по поздовжній нитці. Тоді відвислі й витягнуті місця, що утворилися під час носіння речі, будуть виправлені;

◆ речі, сплетені рельєфною в'язкою, покладіть на що-небудь м'яке і прасуйте через вологу тканину у напрямку малюнка, не дуже натискаючи на праску;

◆ костюми слід прасувати тільки після старанного очищення і обов'язково через вологе полотно, інакше може утворитися небажаний глянець. Прасують доти, доки полотно повністю не висохне, при цьому шерсть розпарюється і виробу можна легко повернути первісну форму;

◆ піджаки і жакети найзручніше прасувати, починаючи з рукавів, потім комір, верхню частину піджака, вкругову від борта до борта, нижню частину піджака, а вже потім підкладку;

◆ брюки починають прасувати з вивороту, розгладжуючи спочатку всі бокові шви, підкладку на колінах і поясі. Далі складають брюки так, щоби боковий зовнішній шов збігався з внутрішнім, і пропрасовують на брюках "стрілку";

◆ складки на брюках триматимуться довше, якщо їх прасувати крізь серветку, змочену слабким розчином оцту, а потім сухі штани знову попрасувати крізь товстий вологий папір;

◆ складки на спідницях і сукнях треба зашивати перед прасуванням;

◆ чоловічі сорочки починають прасувати з коміра (з обох боків), потім запліччя, манжети, рукави, спину і поли;

◆ щоб випрасувати краватку, треба вирізати шматок картону точно за розміром краватки і вставити в середину. Зовні краватку накривають тонким папером і прасують теплою праскою. У цьому разі краватка добре прасується і не набуває блиску;

◆ носові хусточки прасують від центра до боків, щоб вони не витягнулися;

◆ махрові рушники і халати будуть м'якими і пухнастими, якщо після прання їх трохи потримати в солоній воді. Після висихання їх не потрібно прасувати;

◆ тонке мереживо прасують з виворітного боку;

◆ якщо під час прасування ви трохи "підпалили" шерстяну чи бавовняну тканину, спробуйте взяти цибулину, видавити з неї сік і ним змастити це місце, потім виполощіть тканину холодною водою. Пляма зникне;

◆ зім'ятий шерстяний одяг не завжди потребує прасування. Якщо його повісити на плечики над тазом з гарячою водою, від якої піднімається пара, то через деякий час він може повністю розправитися.

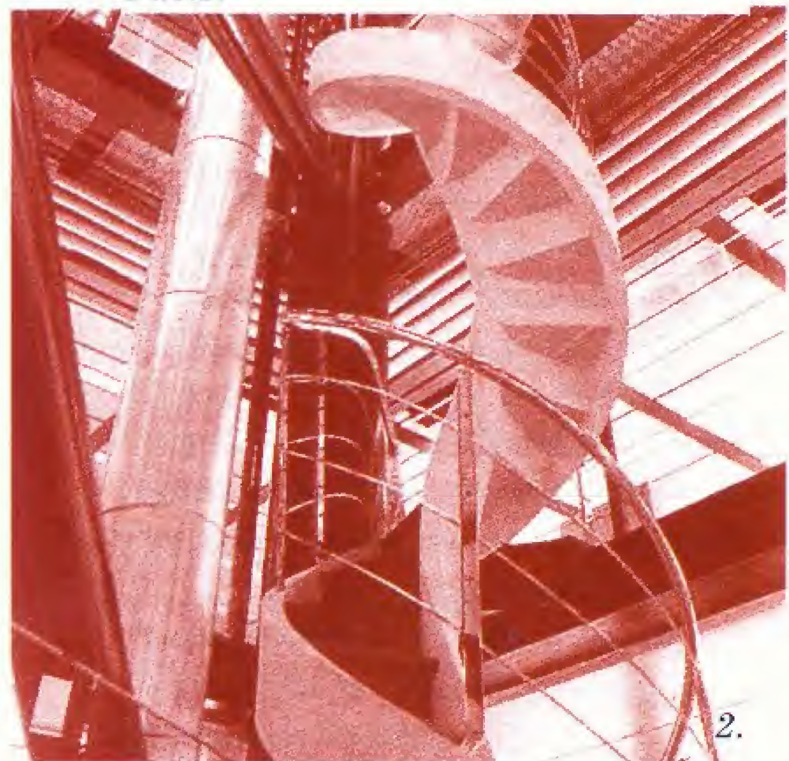
Інтер'єрний простір

Дихання повітря в інтер'єрі

Ті, хто народилися під зодіакальними сузір'ями Повітря (Близнюками, Вагами, Водолієм), дуже чітко відчувають властивості повітря — його пружність, поривчастість, легкість, і бажають свою оселю побудувати так, щоб саме повітря було домінуючою складовою об'ємного рішення. Вони полюбляють просторові рішення, коли навколо світового колодязя формується навколишній простір, коли сходи відкриті і навіть будинки стоять на ніжках-палях. Інтер'єр такого будинку наповнений повітрям не тільки візуально, а й реально — фізично.

Рис.1.

2.

Рис.3.

Атріумний принцип побудови внутрішнього простору житлової будівлі досить широко застосовується в наш час у котеджному будівництві, оскільки дає змогу значно збагатити внутрішню організацію інтер'єру житла, створити багаторівневу взаємозбагачувальну структуру. Найчастіше в атріумному просторі передбачають і сходи, від форми та розміщення яких залежить загальний архітектурно-художній вираз інтер'єру.

Поряд з класичними формами сходів, застосування яких апробоване багаторічною практикою, в сучасних умовах, завдяки новим технологіям будівництва, почали будувати найрізноманітніші за формою та матеріалами сходи (рис.1—6).

Навіть за звичайного розміщення кутових сходів, завдяки утворенню плавного переходу від кожного попереднього до кожного наступного проступу, створюється надзвичайно пластична конфігурація сходів. Таке рішення не тільки збагачує художньо-естетичне навантаження внутрішнього простору, а й надає функціональні зручності сходам, просування вздовж серед-

Рис. 5.

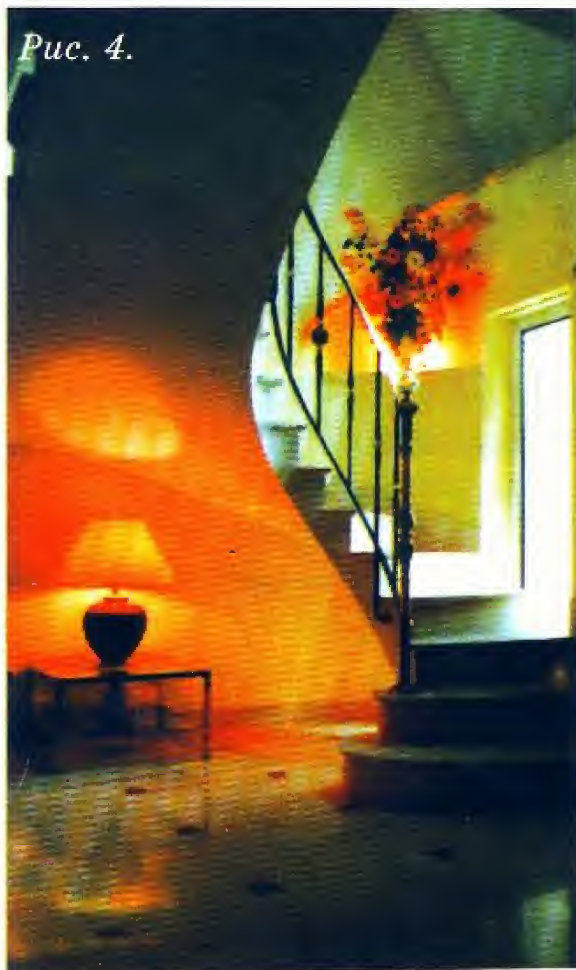

Рис. 4.

Рис. 6.

Рис. 7. Атріумний простір житлового будинку

Рис.8. Басейн в інтер'єрі житлової кімнати

ньої лінії здійснюється по майже однаковій величині проступу.

У світовій практиці конструюються як меблі, так і обладнання для інтер'єрів — з готових блоків, секцій, з'єднувальних вузлів. Завдяки цьому, складні конструкції сходів набувають художньо-естетичної досконалості, рельєфно підкреслюючи фактуру, колір, пластику кожного застосованого матеріалу.

Найчастіше для інтер'єрних сходів застосовують деревину, метал, пластмасу.

Практика доводить, що вирішення атріумного простору і розміщення сходів може бути досить різноманітним і різноплановим.

Один з найпоширеніших засобів формування атріумного простору полягає в безпосередньому примиканні до нього відкритої сходової клітини. Її розміщують з одного боку, в центрі або в куті атріумного простору або вона може замикати перспективу. Кожен з цих принципів має свої особливості, що відкривають перед проектувальником різноманітні можливості організації внутрішнього простору. Якщо в атріумний простір включено кутові спіралеподібні сходи, то вони створюють ефект просторового руху, візуально розширюють внутрішній простір, являючи собою композиційний акцент. При цьому цей акцент необхідно підпорядкувати загальному архітектурному рішенню, враховуючи характер

Рис. 9. Ідея хвилі, що реалізована у ванній кімнаті

його зенітного освітлення.

Коли сходова клітина примикає до атріумого простору з боку, то це спрощує завдання, оскільки світовий колодязь композиційно домінує в інтер'єрі. Збагачення архітектурно-художнього рішення при малоповерховій забудові (2—3 поверхи) досягають ще послідовним розширенням площі кожного з вищерозташованих поверхів, що створює перспективне розкриття інтер'єру до світового потоку. Подібний ефект можна досягти й за рахунок глибокого пластичного акцентування вертикальної побудови атріуму.

У деяких випадках архітектори використовують вітальню як атріумний простір, через який здійснюється функціональний зв'язок з іншими приміщеннями (через балкон).

Такий спосіб дозволяє більш функціонально навантажити атріумний простір і зробити його більш вагомим в архітектурі будівлі, у тому числі й за рахунок значних фізичних розмірів.

Вода в інтер'єрі житла

Присутність водної стихії у житловому будинку може бути обмежена ванною кімнатою, а може включати цілий комплекс, де відбуваються певні ритуали з очищення тіла, встановлення рівноваги та надання бадьорості усьому організму. Для деяких людей спілкування з водою є своєрідним емоційно-насиченим дійством, для інших — це буденний, необхідний процес. Тому і вирішення інтер'єру, склад приміщень і їх насичення декоративними елементами, кольором буде різне.

Останнім часом досить часто трапляються замовлення, що потре-

Юридичні консультації

Рубрику веде
І.Д.Коваленко, магістр права

***Ш**ановна редакція!*
Моя мати має четверо дітей, живе в селі сама. Внук прописався у хату матері, але продовжує жити в місті. Чи буде він мати право на майно, після смерті власника, враховуючи відсутність заповіту?

Галина, м. Кременець,
Тернопільська обл.

У разі відсутності заповіту, визнання його недійсним, неприйняття спадщини або відмови від її прийняття спадкоємцями за заповітом, а також коли заповітом не охоплено всієї спадщини, спадкування здійснюється за законом.

За законом спадкоємці одержують право на спадкування почергово. Цивільний кодекс визначає п'ять черг спадкоємців.

До першої черги належать діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця, але народжені після його смерті, той з подружжя, який пережив, та батьки.

До другої черги належать рідні брати та сестри спадкодавця повнорідні і неповнорідні, тобто ті, що мають спільну матір, спільного батька, його баба, дід як з боку батька, так і з боку матері.

До третьої черги належать рідні батько та тітка спадкодавця.

До четвертої черги належать особи, які проживали разом зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини.

До п'ятої черги належать інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно, причому родичі ближчого ступеня споріднення усувають від права спадкування родичів подальшого ступеня споріднення, а також до цієї черги належать утриманці спадкодавця, які не були членами його сім'ї. Зокрема, до родичів четвертого ступеня споріднення належать діти рідних племінників та племінниць спадкодавця (двоюрідні онуки та онучки) і рідні брати і сестри його діда та баби (двоюрідні дід, баба). До родичів п'ятого ступеня споріднення належать діти двоюрідних братів та сестер спадкодавця (двоюрідні племінники та племінниці), діти його двоюрідних діда та баби (двоюрідні дядьки і тітки), діти двоюрідних онуків та онучок спадкодавця (двоюрідні правнуки і правнучки). До родичів шостого ступеня споріднення належать діти двоюрідних правнуків і правнучок спадкодавця (двоюрідні праправнуки та праправнучки), діти його двоюрідних племінників і племінниць (троюрідні онуки і онучки) і діти двоюрідних дядька та тітки (троюрідні брати і сестри).

Коло спадкоємців є вичерпним.

Спадкування за законом ґрунтується на засадах послідовності закликання черг до спадкування. Спадкоємці кожної наступної черги спадкують за відсутності спадкоємців попередньої черги (тобто, якщо спадкоємців попередньої черги взагалі немає або жоден з них не має права спадкувати, або вони усунуті від спадкування, або позбавлені спадщини, або ніхто з них не прийняв спадщину, або відмовився від неї).

Проте, Цивільним кодексом України передбачена можливість зміни черговості одержання спадщини спадкоємцями на підставі нотаріально посвідченого договору, укладеного після відкриття спадщини.

Спадкування онуків, правнуків спадкодавця здійснюється за правом представлення. Це такий порядок спадкування, коли одна особа у разі смерті іншої особи, котра є спадкоємцем за законом, до відкриття спадщини нібито заступає її місце й набуває право спадкування тієї частки у спадковому майні, яку отримав би померлий спадкоємець, якщо він був би жи-

---

бує саме розширеного складу "водних" приміщень, влаштування декоративних басейнів, що значно прикрашає та збагачує інтер'єр. Декоративні басейни в інтер'єрі — це не тільки композиційний акцент, а й певний важіль змінення температурно-вологісного режиму, що може створювати як комфортні, так і дискомфортні умови залежно від площі водяного дзеркала.

За великих розмірів водяного дзеркала можуть виникнути проблеми, пов'язані з високою вологістю повітря, необхідністю частої заміни води тощо.

Здебільшого в житлових приміщеннях обмежуються незначним за площею водяного дзеркала декоративним басейном, надаючи йому головним чином художньо-естетичні функції. Залежно від розміщення басейну в зальному приміщенні, де він може займати як центральне, кутове або вільно-асиметричне місце, йому надається і відповідна роль. Наприклад, якщо декоративний басейн розміщений у центрі зали, то і його форма та можливі додаткові елементи (скульптури, декоративні композиції тощо) мають круговий огляд і формуються як цілісна композиційна структура, якій підпорядковуються інші художньо-естетичні засоби організації інтер'єру. Це може бути — малюнок підлоги, стелі, а також інші ритмічні кольорові акценти.

Враховуючи, що вода має холодний кольоровий відтінок, доцільним може бути обрання загальної холодної кольорової гами, або, навпаки, — створення контрастної версії, в якій вода обрамляється теплими кольоровими співвідношеннями. Висока пластичність води, як головна її природна властивість, обумовлює використання м'яких, штучних геометричних форм і обрамляючих контурів інтер'єру. Це стосується віконних і дверних прорізів, малюнку підлоги, стелі, фурнітурних деталей та інших декоративних прикрас.

Якщо для акцентування обрано комплекс ванних приміщень, до якого може входити ванна кімната, туалетна, тамбур (шлюз), то слід дотримуватися загального ("стратегічного") задуму, певної концептуальної ідеї, оскільки всі архітектурно-художні рішення в цьому комплексі мають бути підпорядковані саме загальному задуму.

Темою для такого задуму може бути морська екзотика, символічне відтворення морського середовища, життя в його глибинах або поєднання водного та повітряного середовищ.

вий на момент відкриття спадщини.

У даному випадку внук може спадкувати після своєї бабусі (спадкодавця) ту частку спадщини, яка належала б за законом його матері, батькові, якби вони були живими на час відкриття спадщини спадкодавця (ст.1266 ЦК України).

Три сини, допомагали своєму батькові у відбудові хати під час війни. Після війни батько одружився. Мачуха прописала найменшого з братів, який проживав у цій хаті після її смерті. Найменший брат прописав до садиби свою доньку, яка тепер проживає в Ізраїлі. Два роки тому найменший брат помирає. Старший з братів помер раніше. Чи матиме право на спадкування третій брат, що є живим. Як вирішити це питання?

Б.Д.Медведюк,
м. Любар, Житомитська обл.

При спадкуванні за законом діти є спадкоємцями першої черги. Однак не належать до спадкоємців першої черги пасинки та падчерки після вітчима та мачухи, якщо не мало місце усиновлення чи утримання.

Спадкоємець, який бажає прийняти спадщину, але на час відкриття спадщини не проживав постійно зі спадкодавцем, має подати до нотаріальної контори заяву про прийняття спадщини.

Спадкоємець, який постійно проживав разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо він протягом строку прийняття спадщини не заявив про відмову від неї.

Для прийняття спадщини встановлено строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини. Заява має бути подана до нотаріальної контори за місцем відкриття спадщини.

Якщо спадкоємець протягом вказаного строку не подав заяву про прийняття спадщини, він вважається таким, що не прийняв її. Якщо ж інші спадкоємці, котрі прийняли спадщину дадуть письмову згоду, то спадкоємець, який пропустив строк для прийняття спадщини, має право її прийняти, відповідно подавши заяву до нотаріуса за місцем відкриття спадщини. Крім того, якщо вказаний строк пропущено з поважних причин, то за позовом спадкоємця цей строк може бути продовжений судом. Для цього спадкоємцю, який звернувся до суду, необхідно надати суду докази, які стали поважною причиною для пропуску ним даного строку. Якщо суд визнає такі причини досить поважними, він може визначити для спадкоємця додатковий строк, який буде достатнім для подачі ним заяви до нотаріуса про прийняття спадщини.

Реалізація задуму має враховувати і функціональні вимоги щодо захисту внутрішньої поверхні від вологи (облицювання метлахською плиткою чи інші засоби), а також зручне розташування приладів, обладнання, різних допоміжних аксесуарів (дзеркала, сушарки для рушників, полиць і т. ін.).

Іноді головною темою, якій підпорядковується загальне рішення, може стати модель яхти чи будь-якого іншого судна. Вдало розмістивши її, та створивши навколо атмосферу водної стихії з використанням ретельно добраних облицювальних і оздоблювальних матеріалів, яскравих архітектурно-художніх деталей можна досягти бажаного ефекту.

У наш час усе більшого застосування знаходять акваріуми в інтер'єрі житла, що використовуються як вмонтовані елементи в інтер'єрний простір, у вигляді окремих фрагментів і частин стін різної форми. Сучасні технології забезпечують виготовлення елегантних, складних просторових композицій з прозорого скла і гарантовані комфортні умови для його наповнення (обмін води, повітря, дотримання температурно-вологісного режиму тощо).

Ретельно продуманий сценарний підхід до вирішення певної романтичної організації інтер'єру і наповнення його змістовними елементами, починаючи з кольорових відтінків і закінчуючи індивідуальними, декоративними деталями, дозволить досягти загального гармонійного рішення.

Г.І.Болотов,
канд. архітектури

№ 2, 2006

ЛЮТИЙ

Виробничо-практичний журнал

Виходить 12 разів на рік

Засновник і видавець:
КП Редакція журналу "Дім, сад, город"

Додаток до журналу
«Дім, сад, город»

Головний редактор:
П.П.Влас

Літературний редактор:
І.П.Влас

Верстка, дизайн, макетування:
В.О.Пономаренко

Журнал "Наш дім" можна передплатити у кожному відділенні зв'язку.
Передплатний індекс **74453**, вартість передплати на рік у 2006 році – **52, 32** грн. (12 номерів)
Передплатний індекс комплектів "Наш дім" + "Дім, сад, город" **21871**.

За вчасну доставку журналу відповідальність несуть відділення зв'язку

Серія реєстрації журналу КВ, № 812 від 07.07.94

Підписано до друку 22.01.2006 р.
Тираж 25 300 прим. Зам.0137602
Ціна договірна

Адреса редакції і видавця:
02094, Київ-94,
вул. Краківська, 20
Тел./факс: (044) 407-73-01;
552-94-60
Web-сайт: www.dimsadgorod.com
E-mail:
dim_72005@ukr.net

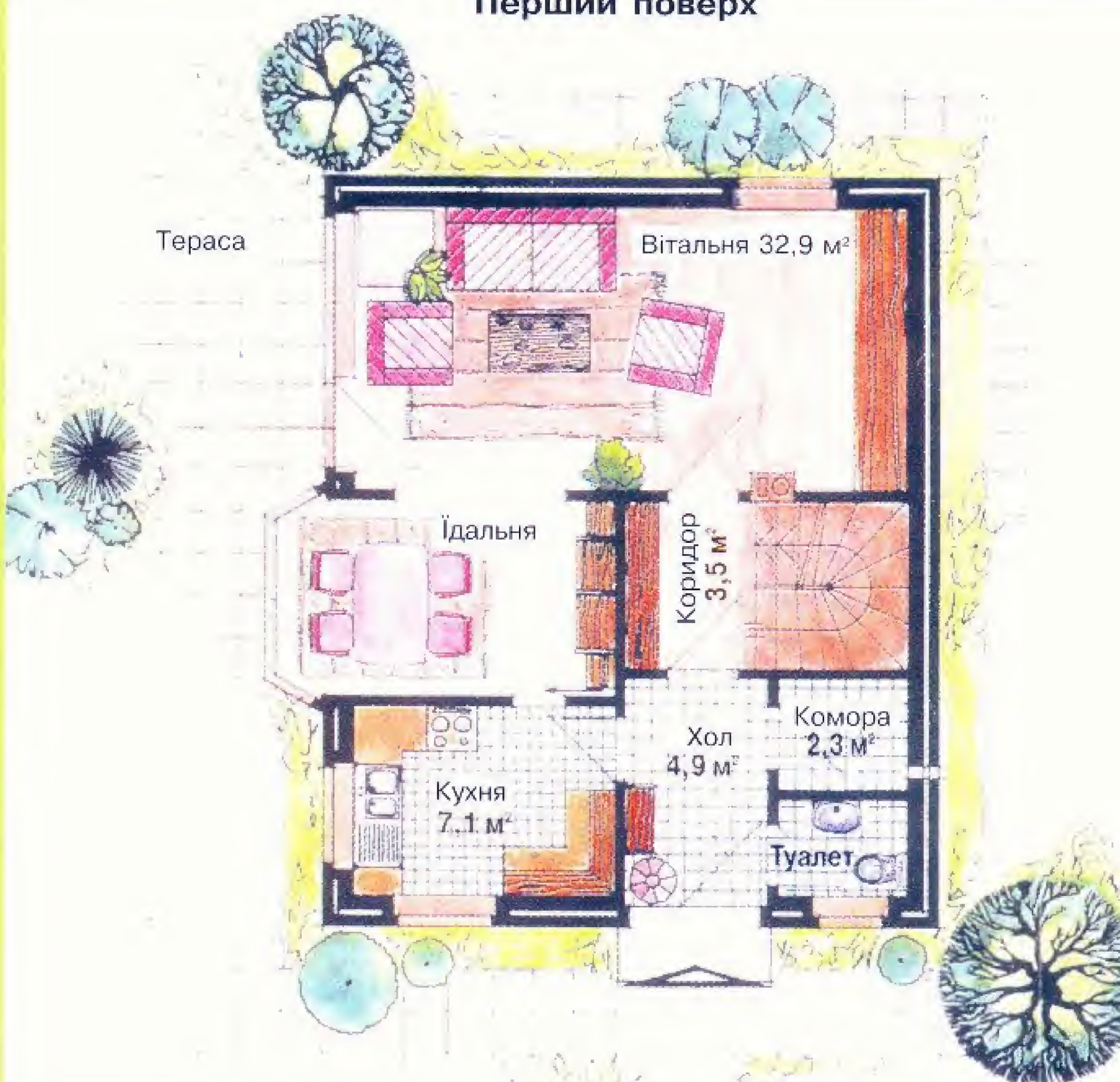
Надруковано в друкарні видавництва "Преса України"
Адреса друкарні: 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

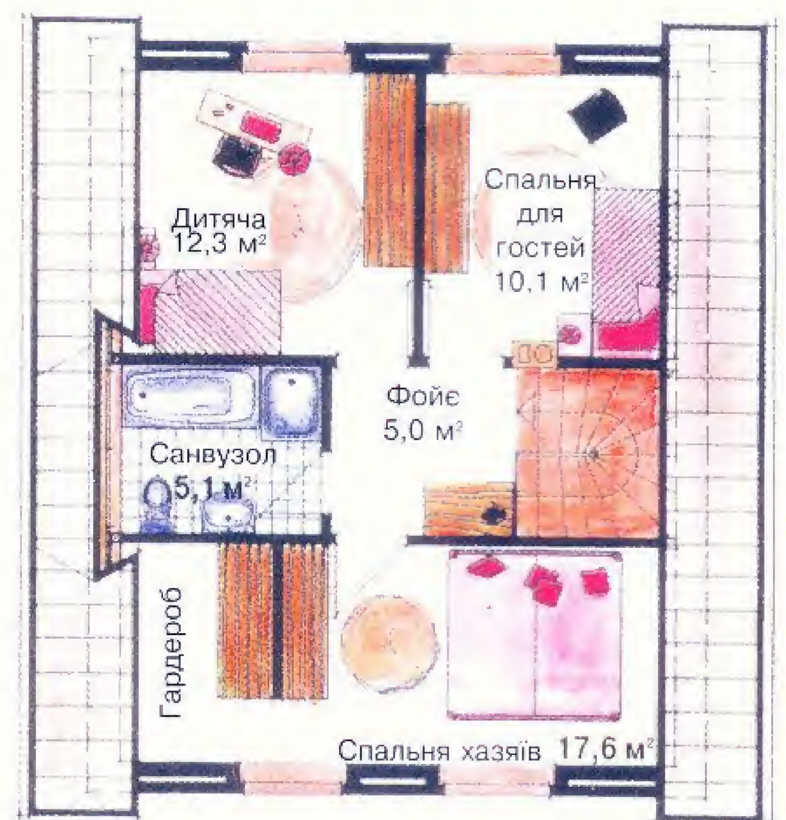
Індекс 74 453

Німецька будівля відрізняється від англосаксонської тим самим, що і бюргер (городянин) — від хазяїна ранчо: найвищою функціональністю, деколи на шкоду буянню уяви. Якщо американський архітектор обов'язково запровадить певний штрих, що ним господар згодом хизуватиметься перед сусідами, то німецький будинок, передусім, є вигідним.

Саме цій якості підпорядковане планування зображеного будинку, що зводиметься на невеличкій земельній ділянці. На першому поверсі увагу привертає найможливіша віддаленість вітальні від кухні.

Жоден найсмачніший запах не перешкоджатиме читанню книги або перегляду футбольного матчу. З іншого боку, їдальня рівновіддалена і від кухні, і від вітальні, що досить зручно як господині, так і зголоднілим домочадцям. Вітальня разом з їдальнею займають більш як половину площі першого поверху, що, певна річ, сприяє комфортному дозвіллю і завдяки чому будинок видається набагато більшим, аніж насправді.

Такий самий принцип дизайнери використали й на другому поверсі: замість популярних нині двох ванних кімнат будинок має один просторий санвузол з усіма зручностями, а за рахунок вивільненої площі збільшено спальню господарів. Мансардна врізка в дах дозволила не тільки розширити площу ванної кімнати, а й вирішити проблему природного освітлення цього приміщення.

Якщо спрбувати звести докупи конструкторські винайдення, втілені в даному проекті, то навіть для нефахівця буде очевидною одна особливість — те, що знадвору здається одноповерховим котеджем з горищем для старого мотлоху, насправді є двоповерховим особняком, здатним задовольнити найвимогливіший смак.